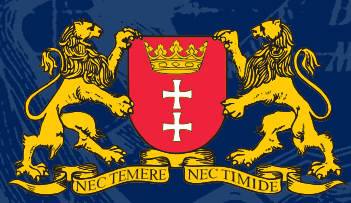

GDAŃSK

Czasy

*Początki Gdańska sięgają roku 980.
Krótco przed świętami Wielkiej Nocy roku 997
pojawił się w tych stronach biskup rodem z Czech,
misjonarz Wojciech, znany też pod imieniem Adalbert.*

The Times

*The beginnings of Gdańsk go back to the year 980.
Shortly before Easter 997 St Wojciech or Adalbert, a missionary and bishop of Bohemia,
arrived in the area only to be soon killed by the pagan Prussians.*

Zeiten

*Die Anfänge der Stadt Danzig gehen bis in das Jahr 980 zurück.
Kurz vor Ostern anno domini 997 kommt ein Bischof aus Böhmen,
der Missionär Wojciech, bekannt auch unter dem Namen Adalbert, in diese Gegend.*

Początki Gdańska sięgają roku 980. Krótco przed świętami Wielkiej Nocy roku 997 pojawił się w tych stronach biskup rodem z Czech, misjonarz Wojciech, znany też pod imieniem Adalbert. Wkrótce zginął z rąk pogańskich Prusów, a jego życie i śmierć opisał benedyktyński mnich z klasztoru na Awentynie – Jan Kanapariusz. Właśnie on zanotował słowa *urbs Gyddanyzc* – odnoszące się do miasta Gdańska, gdzie święty ochrzcił miał dużą liczbę nawróconych. Jest to zarazem pierwsza pisana wzmianka o grodzie nad Motławą.

▼ Toporek kamienny, znaleziony w Gdańsku neolit 3500 - 2500 p.n.e.

- ▶ *A stone hatchet found in Gdańsk Stone Age 3500-2500 BC*
- ▶ *Steinaxt, Danzig, Neolith 3500-2500 v.u.Z.*

▼ Fragment konstrukcji łodzi średniowiecznej ▼

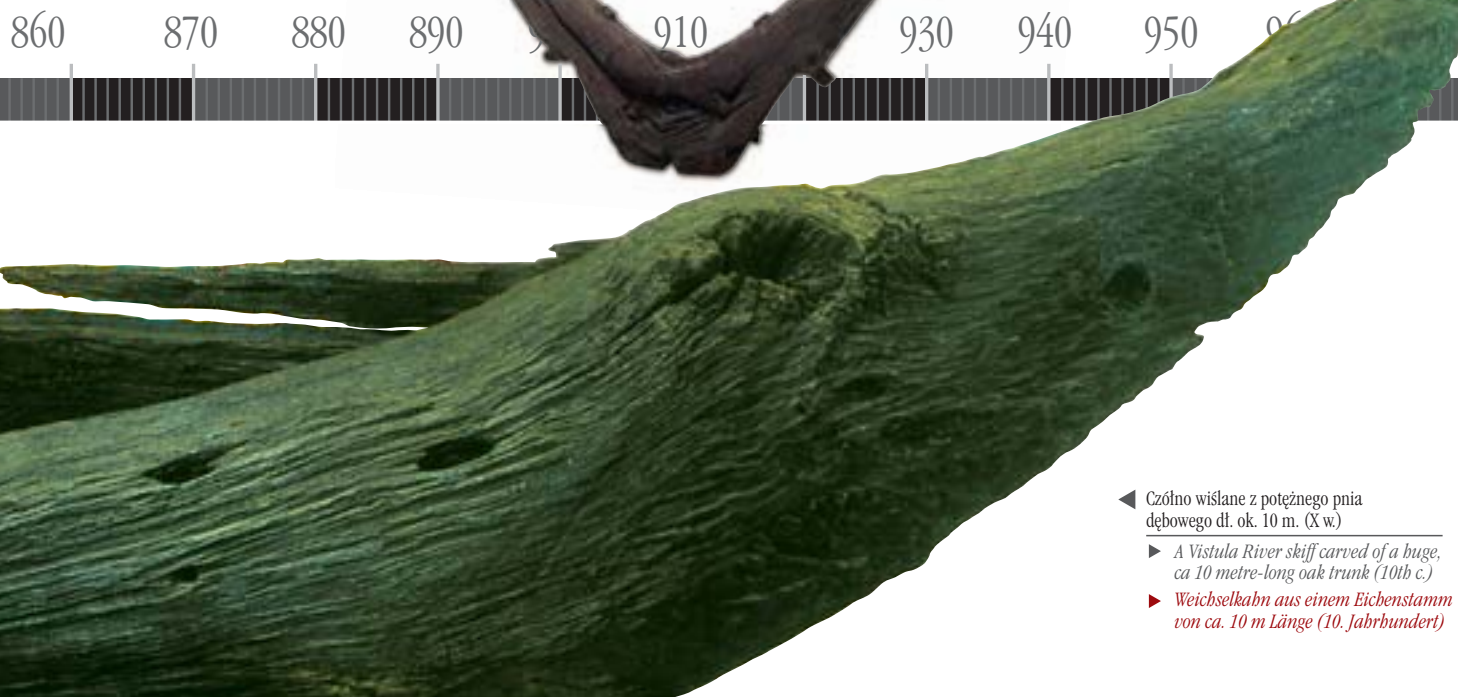
- ▶ *Fragment of a Medieval boat frame*
- ▶ *Teil eines mittelalterlichen Bootes*

966

Chrzest Polski

- ▶ *Poland accepts Christianity*
- ▶ *Taufe Polens*

860 870 880 890 900 910 920 930 940 950 960

◀ Czółno wiślane z potężnego pnia dębowego dł. ok. 10 m. (X w.)

- ▶ *A Vistula River skiff carved of a huge, ca 10 metre-long oak trunk (10th c.)*
- ▶ *Weichselkahn aus einem Eichenstamm von ca. 10 m Länge (10. Jahrhundert)*

860 870 880 890 900 910 920 930 940 950 960 970

◀ Krzyż drewniany z czasów św. Wojciecha znaleziony w Gdańsku w dzielnicy rzemieślniczo-rybackiej

- ▶ *A wooden cross from the times of St Adalbert, found in a Gdańsk craft and fishery district*
- ▶ *Holzkreuz aus den Zeiten des Hl. Adalbert, gefunden in der Handwerker-Fischersiedlung in Danzig*

▶ Popielnica twarzowa znaleziona na Pomorzu (V w. p.n.e.) ▶

- ▶ *A face-shaped urn found in Pomerania (5th c. BC)*
- ▶ *Gesichtsurne, Pomorellen (5. Jahrhundert v.u.Z.)*

*The beginnings of Gdańsk go back to the year 980. Shortly before Easter 997 St Wojciech or Adalbert, a missionary and bishop of Bohemia, arrived in the area only to be soon killed by the pagan Prussians. A Benedictine monk, Jan Kanapariusz from the Aventine monastery described his life and death. In the records he referred to *urbs Gyddanyzc* or the city of Gdańsk as the place where the saint was believed to have baptised a large number of the newly converted. In this context today's city on the Motlawa River was first mentioned in writing.*

*Doch bald darauf wird er von den hier ansässigen heidnischen Pruzzen seines Lebens beraubt. Der Benediktiner-Mönch Jan Kapariusz aus dem Kloster auf den Aventinischen Hügeln beschreibt das Leben und den Tod des Bischofs Adalbert. Und in den Notizen dieses Mönchen ist *urbs Gyddanyzc* zu finden, die Stadt Danzig, in der der Heilige Adalbert eine große Menge Bekehrter taufen sollte. Zugleich ist diese Eintragung die erste schriftliche Erwähnung der Stadt an der Motlawa.*

Zespół grodowo-miejski, a zarazem portowy zaczął się tworzyć na dobre w drugiej połowie dziesiątego wieku. W Gdańsku, rządzonym przez dynastię książąt pomorskich, rodzima ludność słowiańska koegzystowała z coraz liczniej przybywającymi z zachodu kupcami i rzemieślnikami. W wieku XII musiała to już być ludna, jak na owe czasy, osada. Zapewne składała się z kilkuset domostw, placu targowego, przystani, nabrzeża oraz obronnego wału.

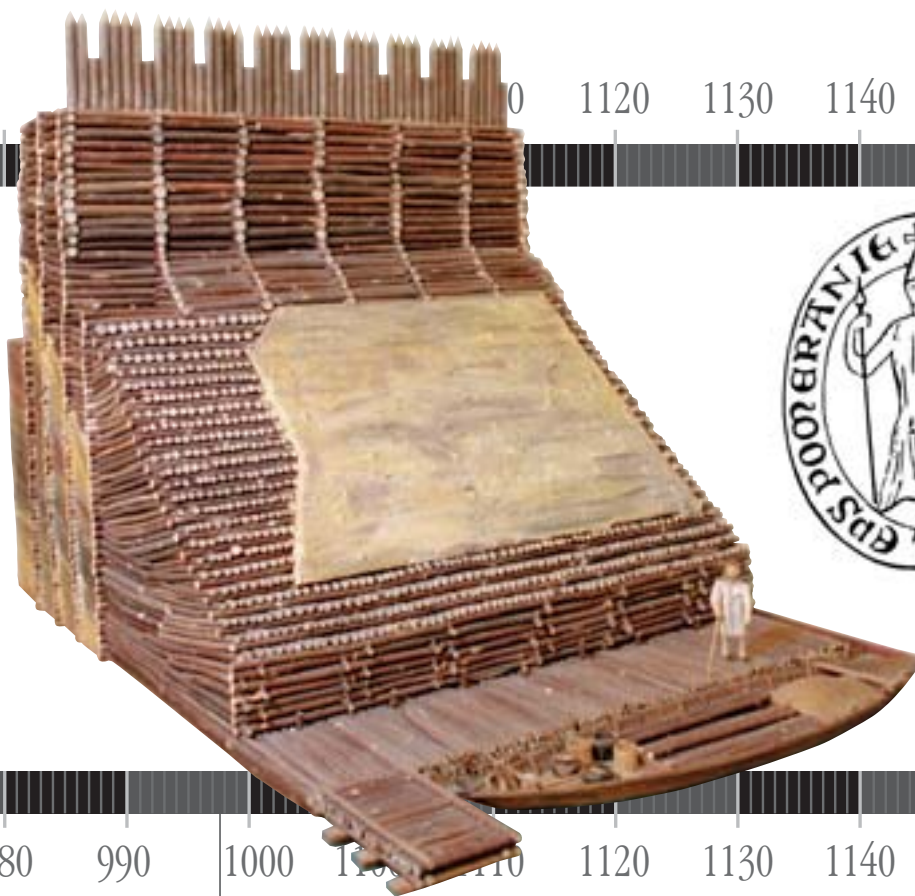
▼ Rekonstrukcja przedstawiająca fragment średniowiecznego wału obronnego

- ▶ *A reconstructed fragment of a Mediaeval defence wall*
- ▶ *Teil des mittelalterlichen Schutzwalls (Rekonstruktion)*

1186

- ▲ *Sprawdzenie konwentu cystersów do Oliwy*
- ▶ *The Cistercian monks are brought to Oliwa* ◀
- ▶ *Niederlassung des Zisterzienserordens in Oliwa* ◀

980 1120 1130 1140 1150 1160 1170 1180

- ▲ *Pieczęcie księcia Świętopełka Wielkiego, księcia Pomorza Gdańskiego*
- ▶ *Seals of Prince Świętopełk the Great, ruler of Gdańsk Pomerania*
- ▶ *Siegel des Fürsten von Danzig-Pommern, Świętopełk der Große*

980 990 1000 1120 1130 1140 1150 1160 1170 1180

997

Pierwsza pisana wzmianka o Gdańsku w „Żywocie św. Wojciecha”

- ▶ *The first reference to Gdańsk in The Life of St Adalbert*
- ▶ *Erste schriftliche Erwähnung Danzigs im Leben des Hl. Adalbert*

gdańsk

The complex combining a castle-town, city, and port began to take shape in the second half of the tenth century. Gdańsk then ruled by the dynasty of Pomeranian princes had a mixed population where the local Slavs lived side by side with growing numbers of merchants and craftsmen that arrived from the west. In the 12th century Gdańsk must have already grown to a large settlement for its times with several hundred homesteads, an open market, barbour, wharf, and defence bulwark.

Diese kleine städtische Siedlung, die zugleich auch eine Hafenanlage hat, beginnt sich in der zweiten Hälfte des zehnten Jahrhunderts auszuweiten. In der von der Dynastie der Pommernfürsten verwalteten Stadt Danzig leben die uransässigen slawischen Einwohner zusammen mit Kaufleuten und Handwerkern aus dem Westen, die sich hier in immer größerer Zahl niederlassen. Danzig muß im 12. Jahrhundert eine für diese Zeiten recht dichtbevölkerte Stadt gewesen sein. Einige Hundert Wohnhäuser, ein Marktplatz, eine Anlegestelle für Schiffe, ein Hafenkai und ein Schutzwall zeugen davon.

Dzięki staraniom księcia Świętopelka II Wielkiego Gdańsk uzyskał prawa miejskie (lubeckie). Syn tego władcy, ostatni książę Pomorza Gdańskiego – Mściwoj II, zwany też Mestwinem, mocą zawartego w 1282 roku w Kępnie aktu, przekazał swoją ziemię księciu Wielkopolski – Przemysłowi II. Był to akt dużej wagi politycznej, umożliwił bowiem zjednoczenie ziem polskich. W okresie chaosu, jaki zapanował w Gdańsku po śmierci Wacława Czeskiego (ród Święców sprzedał wówczas Pomorze margrabiom brandenburskim), kasztelan Bogusza wezwał na pomoc Krzyżaków. Zakonni rycerze po zajęciu zamku dokonali tu w roku 1308 pogromu, który przeszedł do historii jako „rzeź Gdańska”.

Pieczece Mściwoja II, księcia Pomorza Gdańskiego ▲

Seals of Mściwoj II, Prince of Gdańsk Pomerania ◀

Siegel von Mściwoj II, Fürst von Danzig-Pommern ◀

1282

Mocą układu w Kępnie książę Mściwoj II zapisuje Pomorze Gdańskie wraz z jego stolicą księciu wielkopolskiemu Przemysłowi II

Under the Kępno treaty Prince Mściwoj II transfers the Gdańsk Pomerania and its capital onto the Prince of Great Poland, Przemyslaw II, future Polish king ◀

mit dem Vertrag von Kemptendorf überläßt Fürst Mściwoj II. Danzig-Pommern und Danzig dem großpolnischen Fürsten Przemyslaw II., dem künftigen König Polens ◀

1190 1200 1210 1220 1230 1240 1250 1260 1270 1280 1290 1300

◀ *Pieczeć Przemysła II, króla Polski*

▶ *A Seal of Przemyslaw II, King of Poland*

▶ *Siegel des polnischen Königs Przemyslaw II*

Pieczeć gdańska (XIII/XIV w.) ▼

Gdańsk seal (13th/14th c.) ◀

Danziger Stadtiegel, (13./14. Jh.) ◀

1190 1200 1210 1220 1230 1240 1250 1260 1270 1280 1290 1300

▲ *Rekonstrukcja gdańskiego grodu książęcego z X-XII w.*

▶ *Reconstruction of the Gdańsk princes' stronghold from 10th-12th centuries.*

▶ *Rekonstruktion der Danziger Fürstenburg (10.-12. Jahrhundert)*

1263

Staraniem księcia Świętopelka II Gdańsk otrzymuje prawa miejskie (lubeckie)

Thanks to Prince Świętopelk II ◀

Gdańsk obtains city rights (of the Lübeck type)

Danzig erhält auf Bestreben des Fürsten Swantopolk II das Stadtrecht nach dem Lübecker Recht ◀

1308

Zajęcie Gdańska przez Krzyżaków

Gdańsk is captured by the Teutonic Knights and is included into the Order's state ◀

Besetzung Danzigs durch Ritter des Deutschen Ordens, Danzig wird dem Ordensstaat einverleibt ◀

Thanks to Prince Świętopelk II the Great, Gdańsk obtained city rights (of the Lübeck type). The ruler's son and last prince of the Gdańsk Pomerania, Mściwoj II also called Mestwin, bestowed his land to Przemyslaw II, Prince of Great Poland in an act drawn in Kępno in 1282. That was a step of great political significance, as it enabled unification of the Polish territories. However, in view of the chaos that spread in Gdańsk following the death of the Czech king Vaclav (the Święc family having sold Pomerania to the Margraves of Brandenburg), the governor of the castle, Bogusza, called on the Teutonic Knights for help. Those, having captured the castle in 1308 butchered the population. Since then the event is known as "the Gdańsk slaughter".

Durch die Bemühungen des Fürsten Swantopolk II. wird Danzig das Stadtrecht nach dem Lübecker Recht verliehen. Der Sohn des Fürsten Mściwoj II., der letzte Fürst von Danziger Pommern – Mestwin, überläßt mit der 1282 in Kemptendorf unterzeichneten Urkunde seine Ländereien dem grosspolnischen Fürsten Przemyslaw II. Diese Überschreibung hat große politische Bedeutung, denn damit wird eine Vereinigung des polnischen Landbesitzes möglich. In dem riesigen Chaos, das Danzig beherrscht nach dem Tode von Wacław dem Böhmen (die Dynastie der Święcy hatte derzeit Pommern an die Markgrafen von Brandenburg verkauft), ruft der Burgvogt Bogusza die Ritter des Deutschen Ordens zu Hilfe. Die Ordensritter richten 1308 in der Stadt ein Gemetzel an, das in die Geschichte als „Danziger Blutbad“ eingeht.

Długo i z determinacją dążyli gdańszczanie do uwolnienia się spod krzyżackiego panowania. Warto jednak pamiętać, że w czasach zwierzchności Zakonu nad miastem powstał m.in. kanał Raduni, a nad nim istniejący do dziś Wielki Młyn – najpotężniejsza ze świeckich budowli w portowym grodzie. Wyposażony był w osiemnaście kół i przynosił jego gospodarzom ogromne zyski. Wymierne korzyści, i to zarówno w okresie panowania krzyżackiego, jak i po zawarciu pokoju toruńskiego, dawała też Gdańskowi przynależność do Związku Miast Hanzeatyckich (1361-1669).

1343

Prawa miejskie otrzymuje Główne Miasto, rozpoczyna się m.in. budowa kościoła NMP, Ratusza Głównego Miasta i murów obronnych

The Main City receives city rights; construction works begin e.g. on St Mary's Church, Main City Hall, and the city walls

die Rechtstadt Danzigs erhält das Stadtrecht, Beginn des Baus der Marienkirche und der Webrmauern

1410

Po bitwie grunwaldzkiej mieszkańcy Gdańska składają hold królowi Władysławowi Jagielle, miasto otrzymuje przywileje królewskie

After the battle of Grunwald the citizens of Gdańsk pay homage to king Ladislaus Jagiello, and the city obtains new royal privileges

nach der Schlacht bei Tannenberg legte Danzig König Wladyslaw Jagiello den Huldigungseid ab, die Stadt erhält königliche Privilegien

1310 1320 1330 1340 1350 1360 1370 1380 1390 1400 1410 1420

1310 1320 1330 1340 1350 1360 1370 1380 1390 1400 1410 1420

◀ Najstarszy wizerunek herbu Gdańska - dwóch krzyży - użyty w pieczęci z XIV w.

▶ *The oldest representation of Gdańsk's coat of arms – two crosses – in a 14th c. seal.*

▶ *Ältestes Stadtwappen Danzigs – zwei Kreuze, Siegel aus dem 14. Jh.*

▲ Pieczęć Gdańska z holkiem z 1400 r. - XV w.

◀ *A bolk from 1400 on a Gdańsk seal – 15th c.*

◀ *Danziger Siegel mit bolk, 1400, XV Jh.*

1361

Gdańsk staje się członkiem Związku Miast Hanzeatyckich

Gdańsk joins the Union of Hanseatic Cities

◀ *Danzig tritt der Hanse bei*

The determined struggle of the Gdańsk inhabitants to shake off the Teutonic yoke was long. Having said that, it is worth noting that under the Order's rule the city gained e.g. its Radunia canal and the Grand Mill built upon it, the most imposing secular structure of the port and castle-town.

The mill was fitted with eighteen wheels and generated immense profit. Other tangible benefit Gdańsk gained both under the Teutonic rule and later, after the peace treaty of Toruń, came from its membership in the Union of Hanseatic Towns (1361 – 1669).

Lange und mit Entschiedenheit streben die Danziger danach, sich von der Herrschaft der Ordensritter zu befreien. Doch muß auch bedacht werden, dass in den Zeiten der Ordensherrschaft über die Stadt unter anderem der Radaunekanal gebaut wurde und an diesem Kanal die bis heute bestehende Grosse Mühle, das größte weltliche Gebäude in dieser Hafenstadt. Diese Mühle war ausgestattet mit achtzehn Mühlbrädern und brachte ihren Betreibern riesige Gewinne ein.

Messbaren Nutzen haben die Danziger auch von der Zugehörigkeit zum Bund der Hanse (1361-1669), sowohl während der Herrschaft der Ordensritter als auch nach Abschluss des Friedens zu Thorn.

Nie bez racji „mocarnej Hanzy starym lwem” nazwał to dawne emporium polski poeta. Bo też, o ile Lubekę określano mianem magazynu, Bremę – kluczem, Hamburg – zamkiem, to Gdańsk porównywano właśnie do lwa, dzielnie strzegącego zasobnego spichlerza Hanzy.

Po klęsce militarnej Krzyżaków pod Grunwaldem (1410), Gdańsk opowiada się za polskim królem. Kres panowania Zakonu w grodzie nad Motławą przyniesie jednak dopiero rok 1454. Krzyżacy zostają wypędzeni, a ich twierdza u ujścia kanału Raduni oraz całe tzw. Młode Miasto zrównane zostają z ziemią.

1440

Przystąpienie Gdańska do Związku Pruskiego

- ▶ *Gdańsk joins the Prussian Union*
- ▶ *Danzig tritt dem Deutschen Bund bei, Kasimir Jagiellonczyk gliedert Danzig und Pommern an Polen an*

▼ Okręt „Piotr z Gdańska” z 1470 r. Pod dowództwem Pawła Beneke stał się jedną z najgroźniejszych jednostek kaperskich swoich czasów

- ▶ *The „Peter of Gdańsk” ship from 1470 under the command of Paul Beneke became one of the most dangerous pirate vessels of her times*
- ▶ *„Peter aus Danzig”, 1470. Unter der Leitung von Paul Beneke war dieses Schiff eines der gefürchtetsten Kaperschiffe seiner Zeit.*

1525

Reformacja.

Gdańsk staje się miastem protestanckim

Reformation. Gdańsk becomes a Protestant city

Reformation. Danzig wird protestantisch

1430 1440 1450 1460 1470 1480 1490 1500 1510 1520 1530 1540

▲ Ostateczny herb Gdańska ustanowiony przywilejami króla Kazimierza Jagiellończyka (1457). Nad dwoma krzyżami umieszczono złotą koronę, tarczę podtrzymywały dwa lwy.

- ▶ *Gdańsk's coat of arms in its final shape, defined in the privileges bestowed by King Casimir the Jagiellonian (1457). Two crosses were topped with a golden crown, and the shield supported by two lions*
- ▶ *Danziger Wappen, bestätigt durch Privilegien des Königs Kasimir Jagiellonczyk (1457). Über den zwei Kreuzen eine goldene Krone, das Schild wird von zwei Löwen gehalten.*

1430 1440 1450 1460 1470 1480 1490 1500 1510 1520 1530 1540

1454

Wypowiedzenie posłuszeństwa Zakonowi Krzyżackiemu przez Związek Pruski.
Wydanie aktu inkorporacji Gdańska i Pomorza do Polski przez Kazimierza Jagiellończyka

- ▶ *The Prussian League withdraws its allegiance to the Teutonic Order. Casimir the Jagiellonian issues the deed incorporating Gdańsk and Pomerania into Poland*
- ▶ *Verweigerung der Hörigkeit zum Deutschen Orden durch den Bund der Pruzzen. Anschluss Danzigs und Pomellens an Polen durch Kasimir*

Fenig Gdański wybity po 1457r. ▲

- ◀ *A Gdańsk pfennig minted somewhere after 1457.*
- ◀ *Danziger Pfennig, geprägt nach 1457*

The city's role of an ancient emporium was well captured by a Polish poet of the time who called it "the old lion of the mighty Hansa". While Lübeck was depicted as the warehouse, Bremen likened to the key, and Hamburg to the lock, Gdańsk was compared to the lion bravely guarding the opulent granaries of Hansa.

After the Teutonic defeat in the battle of Grunwald [Tannenberg] (1410), Gdańsk pledged allegiance to the Polish king. However, the Teutonic rule of the city came to an end only in 1454. The knights were ousted, and their fortress at the mouth of Radunia canal was razed to the ground, sharing its fate with the whole so-called New City.

Nicht zu Unrecht nannte ein polnischer Dichter den Handelsplatz: Danzig „der mächtigen Hanse alter Löwe". So wie Lübeck als Lager der Hanse, Bremen als deren Schlüssel, Hamburg als Schloss bezeichnet wurden, wurde Danzig verglichen mit einem Löwen, der tapfer die vollen Speicher der Hanse bewacht.

Nach der militärischen Niederlage der Ordensritter bei Tannenberg (1410) entscheidet sich Danzig für den polnischen König. Doch erst das Jahr 1454 macht der Herrschaft der Ordensritter über die Stadt an der Motlau ein Ende. Die Ordensritter werden vertrieben und ihre Burg am Zufluss des Radaunekanal und die ganze sogenannte Junge Stadt der Erde gleichgemacht.

Król Kazimierz Jagiellończyk nie tylko dokonuje inkorporacji Gdańska do Korony, lecz obdarza jego mieszkańców licznymi przywilejami, z których najważniejszy, zwany „Wielkim”, podpisany zostaje w dniu 15 maja 1457 roku. Miasto wzbogaca się o wielkie dobra, będące wcześniej własnością Zakonu. Władze miejskie oraz tutejsi kupcy otrzymują liczne uprawnienia. Gdańsk zaczyna bić własną monetę. W herbie miasta, ponad dwoma krzyżami, będzie odtąd widniała królewska korona Jagiellonów. Oprócz niej, także orzeł polski stanie się motywem, który często będzie zdobił dzieła gdańskich rzemieślników i artystów oraz drukowane tutaj książki. Największą z sal Ratusza Głównego Miasta gdańszczanie ozdobią portretami polskich władców.

1557

Przywilej króla Zygmunta Augusta przyznaje protestantom równe prawa

- ▶ *The privilege of king Sigismund Augustus bestows equal rights onto the Protestants*
- ▶ *König Sigismund August gewährt den Protestanten konfessionelle Gleichberechtigung*

1577

Wojna Gdańska ze Stefanem Batorym zakończona potwierdzeniem przywilejów miasta

- ▶ *Gdańsk wages war against Stephen Batory. The war concludes with confirmation of the city's privileges*
- ▶ *Krieg Danzigs mit Stefan Batory, im Ergebnis Bestätigung der Vorrechte für die Stadt*

Zespół Spichlerzy zwany Starą Pakownią - XVII/XVIII w.

A granary cluster called the Old Packing Station, 17th / 18th c.
Speicher genannt „Alte Packerei”

1550

1560

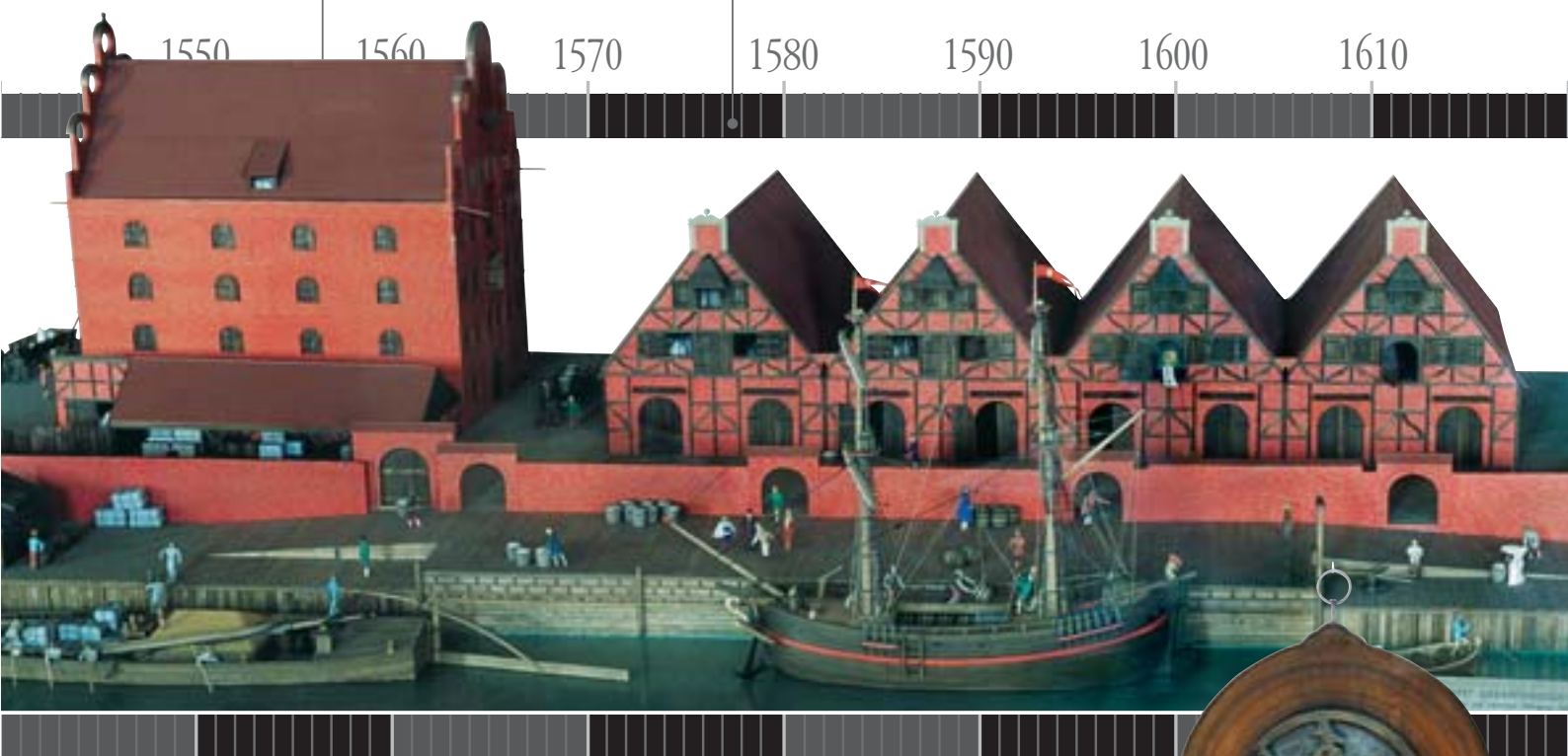
1570

1580

1590

1600

1610

1550

1560

1570

1580

1590

16

Astrolabium - przyrząd nawigacyjny z XVI w. ▶

The astrolabe – a navigation instrument from the 16th c. ◀

Astrolabium – Navigationsgerät aus dem 16. Jb. ◀

◀ Najstarszy widok spichrzów nad Motławą z 1617 r.

▶ *The oldest view of the Mottlawa granaries from 1617.*

▶ *Älteste Ansicht der Speicher an der Mottlau, 1617*

King Casimir the Jagiellonian incorporated Gdańsk into the Crown and conferred numerous privileges onto the city. The document establishing the most important privilege called “The Great” was signed on 15th May 1457. The city took over extensive property previously held by the Teutonic Order. Its authorities and local merchants gained numerous rights. Gdańsk began to mint its own coin. It is since those times that the city's coat of arms of two crosses has had the Jagiellonian royal crown added on top. The crown and the Polish eagle became a frequently used motif that adorned the works of the local craftsmen and artists, and locally printed books. The largest chamber of Main City Hall was decorated with portraits of the Polish rulers.

König Kasimir Jagiellonczyk verleiht Danzig nicht nur der Krone ein; er verleiht der Stadt auch zahlreiche Privilegien. Eines der wichtigsten dieser Vorrechte ist das sogenannte „Grosse Privileg“, das am 15. Mai 1457 unterzeichnet wird. Danzig bekommt riesigen Güter, die einst Eigentum des Ordens gewesen waren. Die Leitung der Stadt und die ansässigen Kaufleute erhalten eine Unzahl von Vorrechten. Danzig beginnt eigenen Münzen zu prägen. Im Wappen der Stadt wird von da an unter den zwei Kreuzen die Königskrone der Jagiellonen leuchten. Und der polnische Adler wird zu einem Motiv, das häufig die Werke der Danziger Handwerker und Künstler und auch die hier gedruckten Bücher kennzeichnet. Der größte Saal im Rathaus der Rechtstadt ist geschmückt mit den Portraits der polnischen Herrscher.

Reformacja, która dotarła do Gdańska już w latach dwudziestych XVI wieku, radykalnie odmieniła oblicze wyznaniowe grodu nad Motławą. Protestantki Gdańsk zawzięcie zabiega o swobodę wyznaniową i w końcu wolność tę sobie wywalczy. Odtąd tolerancyjne dla innowierców miasto oraz najbliższe jego okolice dawać będą schronienie różnym dysydem religijnym. Trafia tu liczne rzesze holenderskich menonitów i Szkotów. Przybywać będą hugenoci oraz Żydzi. Najśłynniejsza szkoła protestancka, urządzona w pofranciszkańskim klasztorze na Starym Przedmieściu, uzyska w roku 1580 status Gimnazjum Akademickiego i będzie odtąd chlubą miasta.

1627

Wojna ze Szwecją. Bitwa pod Oliwą, zwycięstwo floty polskiej nad szwedzką eskadrą

- ▶ *The Swedish war. The battle of Oliwa, the Polish fleet defeats the Swedish armada*
- ▶ *Krieg mit Schweden. Schlacht bei Oliwa, Sieg der polnischen Flotte*

1660

Pokój w Oliwie kończy wojny polsko – szwedzkie

- ▶ *The peace of Oliwa ends the Polish-Swedish wars*
- ▶ *Frieden zu Oliwa, Ende des polnisch-schwedischen Krieges*

▼ Obraz Stefana Płuzańskiego przedstawiający Bitwę pod Oliwą w 1627 r.

- ▶ *Stefan Płuzański's canvas depicting the Battle of Oliwa of 1627.*
- ▶ *„Schlacht bei Oliwa 1627”; Gemälde von Stefan Płuzański*

1620

1630

1640

1650

1660

1670

1680

1620

1630

1640

1650

1680

▲ Rycina przedstawiająca Gdańsk w XVII w.

- ▶ *A plate picturing Gdańsk in the 17th c*
- ▶ *Danzig im 17. Jb., Kupferstich*

Szwedzka obsługa dział

A Swedish gun-crew

Schwedische Kanonniere

Reformation that reached Gdańsk as early as in the twenties of 16th century radically changed the religious face of the city. The Protestants ardently fighting for the freedom of faith were finally successful. From then on the tolerant city and its vicinities would give shelter to various religious dissidents. Numerous Dutch Mennonites and Scots, Huguenots and Jews found their haven here.

In 1580 the most famous Protestant school located in the post-Franciscan monastery of the Old Suburb was raised to the status of an Academic Gymnasium and became the pride of the city.

Die schon in den zwanziger Jahren des 16. Jahrhunderts in Danzig wirkende Reformation verändert radikal das konfessionelle Antlitz der Stadt. Das protestantische Danzig bemüht sich hartnäckig um eine Freiheit im Glaubensbekenntnis, und erlangt schließlich das Recht zur freien Glaubensausübung. Von da ab ist die Stadt und deren Umgebung Zufluchtsort für aus Glaubensgründen Verfolgte. Die Tore stehen offen für holländische Mennoniten und für Schotten, für Hugenotten und für Juden.

Die bekannteste protestantische Schule im ehemaligen Franziskanerkloster in der Alten Vorstadt wird im Jahr 1580 zum Akademischen Gymnasium ernannt und ist der Stolz der Stadt.

Tamten dawny, bardzo bogaty i liczący się w Europie Gdańsk – miasto wielu narodowości, odmiennych kultur, religii i języków, najbardziej międzynarodowe ze wszystkich miast Rzeczypospolitej, stanowił jedyną w swoim rodzaju wspólnotę odmienności. Pisarze staropolscy mieli mu za złe nie tyle jednak ów kosmopolityzm, co raczej hardość względem królów polskich. A jednak w obliczu zagrożenia ze strony Szwedów, miasto, nie bacząc na ofiary i wyrzeczenia, potrafiło okazać stanowczy opór i zwycięsko wyszło z twardej próby żelaza i złota.

▶ W czasie Reformacji przybywają do Gdańska ludzie różnych narodowości, m.in. Szkoci

◀ During the Reformation Gdańsk takes in people of various nationalities, e.g. Scotsmen

◀ Während der Reformation kommen Menschen verschiedener Nationalitäten nach Danzig, u.a. auch Schotten

1687

Umiera Jan Heweliusz - słynny gdański astronom

▶ Jan Hevelius, the famous Gdańsk astronomer, dies

▶ Tod des berühmten Danziger Astronom Johannes Hevelius

▼ Mapa Gdańska z 1687 r.

◀ A map of Gdańsk from 1687.

◀ Danziger Stadtplan 1687

1670

1680

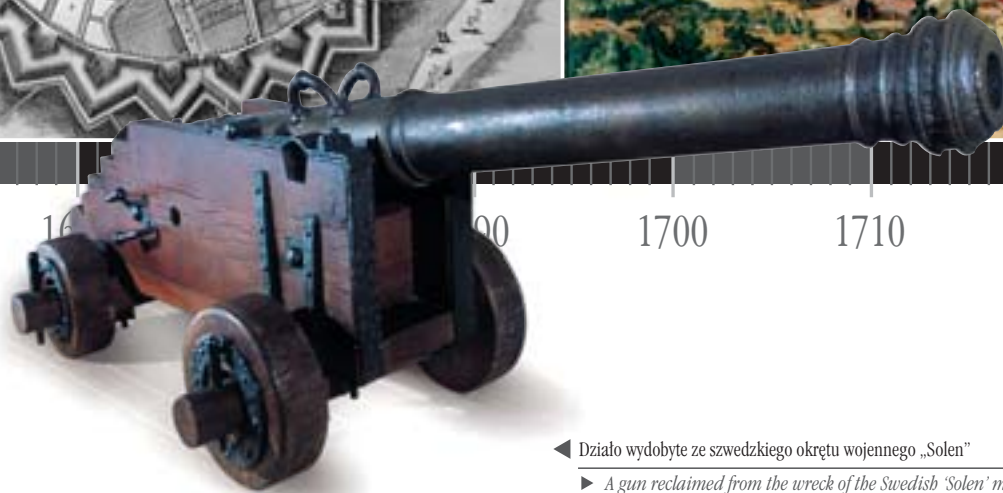
1690

1700

1710

1720

1730

1700

1710

1720

1730

▲ Panorama Gdańska z Biskupiej Górki Petera van Aa z ok. 1700 r.

▶ A panoramic view of Gdańsk from the Bishop's Hill by Peter van Aa, ca 1700.

▶ Stadtpanorama vom Bischofsberg, Peter van Aa, um 1700

◀ Działo wydobyte ze szwedzkiego okrętu wojennego „Solen”

▶ A gun reclaimed from the wreck of the Swedish 'Solen' man-o-war

▶ Kanone vom schwedischen Kriegsschiff „Solen”

That ancient Gdańsk, affluent and recognised in Europe, a melting pot of nations, cultures, faiths, and tongues, the most international Polish city, formed a unique community of diversity. Polish writers of the times held a grudge against it, though the cause lay not in its cosmopolitan nature, but arrogance towards the Polish kings. And yet, facing the Swedish threat the city did not spare sacrifice to stage a determined defence winning the tough test of iron and gold.

Danzig, die Stadt voller Reichtum, die in Europa bekannte Stadt, die Stadt der vielen Nationalitäten, Kulturen, Religionen und Sprachen, die internationalste Stadt in der Polnischen Republik ist einmalig durch ihre Gemeinsamkeiten und durch ihre Unterschiede. Altpolnische Dichter sind empört, nicht nur über den Kosmopolitismus, sondern noch mehr über die Verwegenheit den polnischen Königen gegenüber. Doch versteht es die Stadt, in der Zeit der Bedrohung durch die Schweden Opfer zu bringen und bartnäckigen Widerstand zu leisten. Siegreich geht Danzig aus der Schlacht von Eiden und Gold hervor.

Obleżony przez Rosjan i Sasów Gdańsk stanął też w obronie honoru i tronu polskiego króla Stanisława Leszczyńskiego w roku 1734. Niestety, po II rozbiórce Polski miasto nie było już w stanie przeciwstawić się pruskiej aneksji. Zawiodły też nadzieje, jakie wiązano z nowym, napoleońskim porządkiem.

1734

Obleżenie Gdańska, broniącego króla polskiego Stanisława Leszczyńskiego, przez Rosjan i Sasów

- ▶ *The Russians and Saxons besiege Gdańsk staging defence of the Polish king, Stanislaus Leszczyński*
- ▶ *Belagerung Danzigs, die Stadt gewährt dem polnischen König Stanislaw Leszczyński Zuflucht vor den Russen und Sachsen*

- ▼ Model XVII-wiecznego żaglowca typu „Szmaka”. Szmaki były małymi statkami budowanymi w XVII i XVIII w. z ożaglowaniem mieszanym: grafowym i rejowym. Jako jednostki płaskodenne posiadały „miecze” boczne

- ▶ *A model 17th century sailing boat of the 'Szmak' type. Szmaks were small boats built in the 17th and 18th centuries with mixed main and studding type sails. With flat bottoms, the vessels had side keels'*
- ▶ *Modell eines „Szmak“-Seglers aus dem 17. Jahrhundert. „Szmaks“ waren im 17. und 18. Jahrhundert gebaute flachkieelige Segelschiffe mit Gaffen- und Rahtakelage und Seitenschwerten*

1807

Obleżenie miasta przez wojska napoleońskie. Napoleon ustanawia Gdańsk Wolnym Miastem

The city under siege by Napoleon's army. Napoleon proclaims Gdańsk a Free City

Belagerung der Stadt durch das napoleonische Heer, Napoleon verleiht Danzig den Status einer Freien Stadt

1740

1750

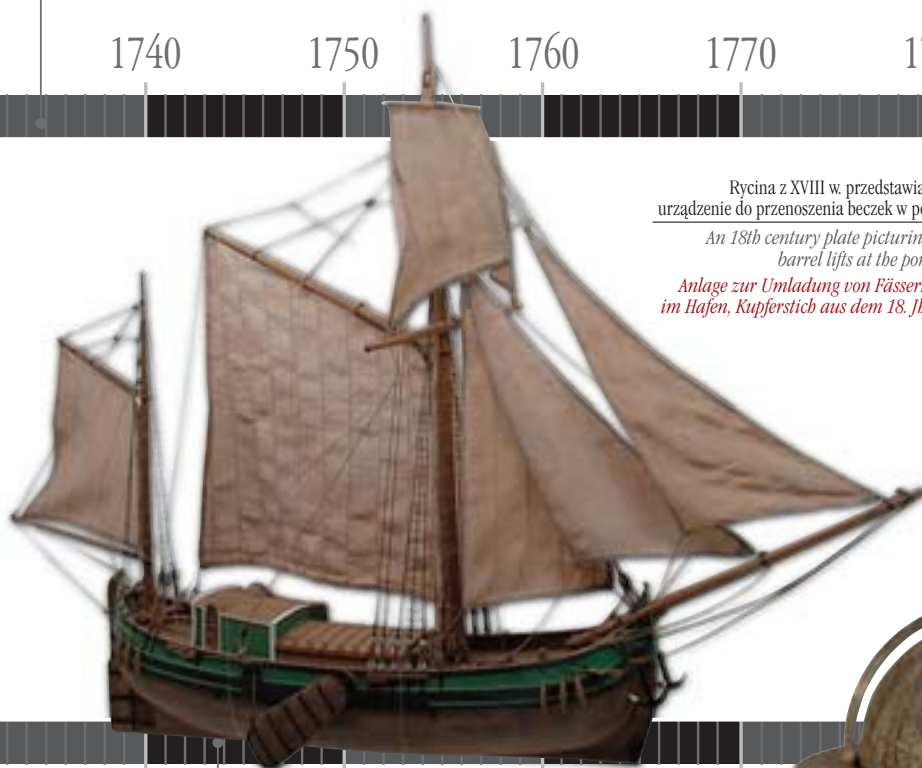
1760

1770

1780

1790

1800

Rycina z XVIII w. przedstawiająca urządzenie do przenoszenia beczek w porcie

An 18th century plate picturing barrel lifts at the port

Anlage zur Umladung von Fässern im Hafen, Kupferstich aus dem 18. Jh.

1740

1750

1760

1770

1790

1800

1743

Powstaje gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze

- ▶ *The Gdańsk Nature Society is formed*
- ▶ *Gründung der Danziger Naturforschenden Gesellschaft*

Globus z mapą nieba z 1740 r.

A celestial globe from 1740.

Globus mit Himmelskarte, 1740

1793

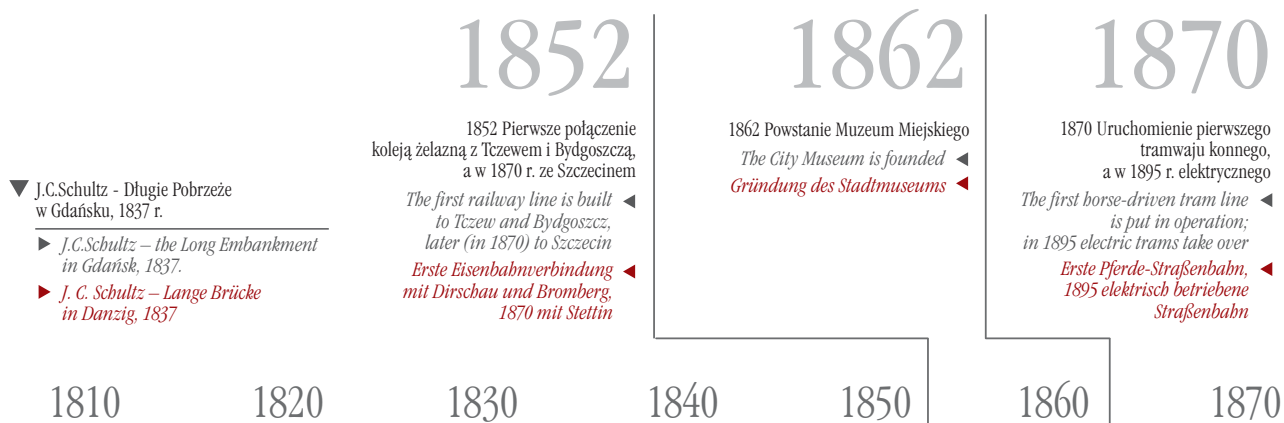
II rozbiór Polski - włączenie Gdańska do Prus

- ▶ *The 2nd Partition of Poland - Gdańsk is annexed into Prussia*
- ▶ *Zweite Teilung Polens - Anschluß Danzigs an Preußen*

In 1734, besieged by the Russians and Saxons Gdańsk rose again in defence of honour and the Polish throne of king Stanislaus Leszczyński. Alas, following the 2nd partition of Poland the city could no longer escape Prussian annexation. Its hopes put in Napoleon's new order turned out futile.

Bei der Belagerung durch das russische und das sächsische Heer rettet Danzig 1734 die Ehre und den Thron des polnischen Königs Stanislaus Leszczyński. Doch nach der zweiten Teilung Polens ist die Stadt nicht mehr imstande, sich der Angliederung an Preussen zu widersetzen. Die Hoffnungen, die auf die neue napoleonische Ordnung gesetzt wurden, erweisen sich als trügerisch.

Zdobyty przez Francuzów w roku 1807 Gdańsk otrzymał wprawdzie status Wolnego Miasta, lecz trwało to tylko do roku 1814. Kolejne cztery dziesiątki lat zwykło się określać czasem wielkiego kryzysu, upadku i katastrofy gospodarczej miasta. Dopiero poczynając od lat sześćdziesiątych XIX wieku zaczynają zachodzić poważne zmiany. Z pejzażu miasta znikają liczne fragmenty dawnych fortyfikacji. Gdańsk otrzymuje nowoczesny system wodociągów i kanalizacji. Powstaje wiele nowych budynków użyteczności publicznej, udrożniony zostaje system komunikacyjny.

Taken over by the French in 1807 Gdańsk did gain the status of a Free City, however retained it only until 1814.

The following forty years are sometimes referred to as the times of a great crisis, decline, and economic catastrophe of the city. Substantial changes began only in the 1860-ies. The city landscape was gradually cleared of the remains of ancient fortifications. Gdańsk gained a modern water and sewer system, many public institutions, and efficient traffic routes.

Zwar erhält Danzig nach der Einnahme durch die Franzosen 1807 den Status einer Freien Stadt, aber nur bis zum Jahre 1814. Die nächsten vier Jahrzehnte sind Jahre der grossen Krise, des Niedergangs und der wirtschaftlichen Katastrophe des einst blühenden Danzigs. Erst mit den sechziger Jahren des 19. Jahrhunderts sind wesentliche Änderungen zu bemerken. Aus den Stadtbild verschwindet ein grosser Teil der früheren Wehranlagen. Danzig erhält ein modernes Wasserleistungssystem. Es entstehen viele neue öffentliche Gebäude; das Strassensystem wird entschieden modernisiert.

W czerwcu 1919 roku, na mocy Traktatu Wersalskiego, powstaje Wolne Miasto Gdańsk, nad którym pieczę sprawuje Liga Narodów, a ściślej, jej Wysocy Komisarze. Lata trzydzieste w Gdańsku to narastająca faszyzacja i terror. Szczególnie boleśnie doświadczą tego pracownicy Polskich Kolei oraz Poczty Polskiej, działacze społeczni i polityczni, polscy księża i nauczyciele, a także miejscowi Żydzi, których Wielka Synagoga zostaje rozebrana w maju 1939 roku.

▲ Widok Gdańska od strony Biskupiej Górki

- ▶ *A view of Gdańsk from the vicinities of the Bishop's Hillock*
- ▶ *Sicht auf Danzig vom Bischofsberg*

▼ Długi Targ z przełomu wieków

- ▶ *The Long Market at the turn of the centuries*
- ▶ *Der Lange Markt um die Jahrhundertwende*

1890

1900

1910

1900

1910

1904

Założenie Wyższej Szkoły Technicznej
(obecna Politechnika Gdańska)

- ▶ *The Higher School of Technology
(now the Gdańsk Technical University) is founded*
- ▶ *Gründung der Technischen Hochschule Danzig*

▲ Widok kamienic od strony Motławy

- ▶ *Town houses seen from the Motława River*
- ▶ *Bürgerhäuser an der Motltau*

In June 1919, under the Versailles Treaty Gdańsk becomes a Free City supervised by the League of Nations represented by its High Commissioners. The thirties witnessed a mounting wave of Nazism and terror that hit particularly hard on the personnel of the Polish Railway and Post, social and political activists, Polish priests and teachers, and the local Jews whose Great Synagogue was pulled down in May 1939.

On 1st September 1939 the armoured ship, Schleswig-Holstein, began shelling the Polish military post on Westerplatte. This was the breakout of the Second World War.

Im Juni 1919 entsteht im Ergebnis des Versailler Vertrages die Freie Stadt Danzig unter der Schirmherrschaft des Hohen Kommissars des Völkerbundes. Die dreißiger Jahre bringen eine zunehmende Ausbreitung von Faschismus und Terror mit sich. Besonders erfahren dies schmerzhaft die Arbeiter der Polnischen Eisenbahn und der Polnischen Post, Mitglieder von gesellschaftlichen Organisationen und Politiker, polnische Priester und Lehrer, aber auch die Juden in der Stadt, deren Grosse Synagoge im Mai 1939 abgetragen wird. Im Morgengrauen des 1. September 1939 beginnt mit den Schüssen des Panzerkreuzers Schleswig-Holstein auf die Westerplatte der Zweite Weltkrieg.

Strzały oddane pierwszego września 1939 roku o świcie z pancernika Schleswig-Holstein w kierunku polskiej załogi wojskowej na Westerplatte rozpoczynają II wojnę światową.

Zdobyty w marcu 1945 roku przez wojska II Frontu Białoruskiego Gdańsk wkrótce zamieniony zostanie w morze ruin. Na szczęście po burzycielach przyszli budowniczowie, konserwatorzy i artyści, by przez kolejnych kilkadziesiąt lat przywracać miastu jego blask. Dawni gdańszczanie cieszyli się opinią ludzi niepokornych, nie pozwalających łatwo się zniewolić. Mówiono, iż są twardzi i hardzi w stosunku do każdego ciemieżyciela. I chociaż Gdańsk, po powojennej „wędrówce ludów”, nie jest już tym samym miastem, to przecież nieśmiertelny „duch miejsca” nie pozwolił także tym nowym gdańszczanom godzić się na zło, jakie niósł ze sobą kolejny wariant totalitaryzmu.

1919

1919 Na mocy Traktatu Wersalskiego powstaje Wolne Miasto Gdańsk

- ▶ *The Versailles Treaty gives Gdańsk the status of a Free City*
- ▶ *auf Beschluß des Versailler Vertrages entsteht die Freie Stadt Danzig*

1920

1930

1940

1945

Zakończenie wojny, początek odbudowy miasta

- ▶ *The war comes to an end, city reconstruction begins*
- ▶ *Ende des Krieges, Wiederaufbau der Stadt*

1950

1939

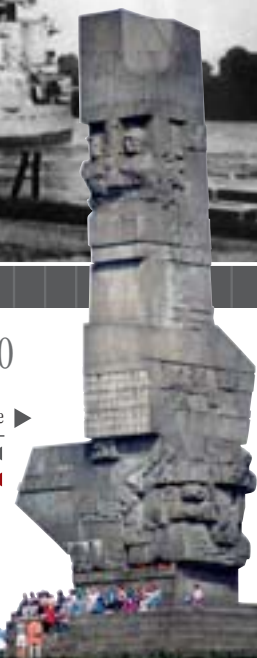
1 września w Gdańsku wybucha II wojna światowa
On 1st September World War Two breaks out in Gdańsk ◀
1. September - Ausbruch des Zweiten Weltkrieges ◀

1940

1950

Pomnik Obrońców Westerplatte ▶

The monument to the Westerplatte Defenders ◀
Denkmal der Verteidiger der Westerplatte ◀

Recaptured by the troops of the II Belarus Front in March 1945, Gdańsk was soon reduced to a sea of ruins. Fortunately, the destroyers left the scene replaced by builders, conservators, and artists who spent another fifty odd years bringing the city back to its previous glamour. The ancient residents of Gdańsk had a notorious opinion of being restive and non-submissive. They were said to be tough and bold to any oppressor. Today, despite the fact that after the "great migrations" following the war Gdańsk is no longer the same city, the same immortal "spirit of the place" prevented the new residents from consenting to the evil brought about by the subsequent variation of totalitarian rule.

Danzig wird im März 1945 von der II. Weissrussischen Front eingenommen und verwandelt sich in ein Meer von Ruinen. Zum Glück kommen aber nach den Zerstörern die Baumeister, Konservatoren und Künstler, um in den folgenden Jahrzehnten der Stadt ihren Glanz zurückzugeben. Die früheren Danziger erfreuten sich der Einschätzung, sie seien stolz und ließen sich nicht leicht unterdrücken. Man sagte, dass sie hart seien und jedem Gegner trotzen. Und obwohl Danzig nach der „Wanderung der Völker“ nach dem Krieg nicht mehr dieselbe Stadt wie früher war, so erlaubte der unsterbliche Geist der Stadt es auch den neuen Danzigern nicht, mit dem Bösen des Totalitarismus einverstanden zu sein.

Gdańsk nieodmiennie, przez cały okres powojenny, pozostawał synonimem wolnościowych aspiracji i dążeń Polaków. Tragiczne piętno odcisnął na mieście i jego mieszkańcach grudzień 1970 roku, kiedy to doszło do użycia broni przeciwko strajkującym robotnikom. Jego ofiary upamiętniają dziś słynne „Trzy Krzyże”, czyli Pomnik Poległych Stoczniowców, postawiony u bram Stoczni Gdańskiej. „Gdański Sierpień” roku 1980 historycy uznają dziś za początek procesu rozpadu powojennego porządku na Starym Kontynencie.

▲ Panorama Gdańska od strony Motławy

- ▶ *A panoramic view of Gdańsk from the Motława River*
- ▶ *Stadtpanorama von der Motłau*

▼ Demonstracje na ulicach Gdańska w grudniu 1970 roku

- ▶ *Demonstrations in Gdańsk in December 1970*
- ▶ *Demonstrationen in Danzig, Dezember 1970*

1960

1970

1970

Strajki grudniowe w Stoczni Gdańskiej

- ▶ *December strikes at the Gdańsk Shipyard*
- ▶ *Streiks im Dezember auf der Danziger Werft*

1970

1960

1970

▲ Sierpień'80 - Stocznia Gdańska

- ▶ *August'80 – the Gdańsk Shipyard*
- ▶ *August'80 – Danziger Werft*

◀ S/S "Soldek" - pierwszy rudowęglowiec
zbudowany po wojnie w Stoczni Gdańskiej.
Dziś - eksponat Centralnego Muzeum Morskiego

- ▶ *M/V „Soldek” – the first ore-and-coal carrier built in the Gdańsk Shipyard after the war. Today an exhibit of the Central Maritime Museum*
- ▶ *MS „Soldek” – der erste Erz-Kohle-Frachter, der auf der Danziger Werft nach dem Krieg gebaut wurde. Heute ist er im Zentralen Meeresmuseum ausgestellt.*

Throughout the post-war period Gdańsk has invariably remained the synonym of Polish aspirations to and actions aiming at freedom. December 1970 left a tragic mark on the city and its inhabitants. Shots fired at the striking workers took their toll. Today, the memory of the victims is honoured by the famous “Three Crosses” or Monument to the Fallen Shipyard Workers that stands at the gates to the Gdańsk Shipyard. Contemporary historians consider the “Gdańsk August” of 1980 the breakthrough that triggered the process of decomposition of the post-war order on the Old Continent.

Danzig bleibt die ganze lange Zeit nach dem Kriege ein Synonym der freibetrieblichen Bestrebungen der Polen. Einen sehr tragischen Stempel drückt der Stadt und deren Bewohner der Dezember 1970 auf, als mit Waffen gegen die streikenden Arbeiter vorgegangen wird. An die Opfer mahnen vor dem Tor zur Danziger Werft die berühmten „Drei Kreuze“, das Denkmal für die ermordeten Werftarbeiter.

Der „Danziger August“ des Jahres 1980 wird von den Geschichtswissenschaftlern heute als Beginn des Zerfalls der nachkrieglichen Ordnung auf dem alten Kontinent eingeschätzt.

Masowe strajki, zakończone podpisaniem w Stoczni Gdańskiej słynnych Porozumień Sierpniowych stworzyły wyłom, który w konsekwencji doprowadził do ukształtowania się nowej mapy politycznej Europy. Oto jeszcze jedno oblicze Gdańska, miasta, z którym już zawsze kojarzyć się będą w świecie wolne związki zawodowe „Solidarność” i laureat Pokojowej Nagrody Nobla, a zarazem pierwszy prezydent III Rzeczypospolitej - Lech Wałęsa.

1980

Strajki robotnicze, zakończone podpisaniem tzw. Porozumień Sierpniowych, powstanie „Solidarność”

Workers' strikes finish with signing of the so-called August Agreement; "Solidarity" is formed

Streiks der Arbeiter, beendet mit der Unterzeichnung der sog. August-Vereinbarungen, Gründung der Gewerkschaft „Solidarność“

▼ Stocznia Gdańska - strajki sierpniowe 1980 roku i ich przywódca Lech Wałęsa

► *The Gdańsk Shipyard – the strikes of August 1980 and their leader - Lech Wałęsa*

► *Danziger Werft – Streiks im August 1980 und der Leiter der Streiks – Lech Wałęsa*

Słynne gdańskie Trzy Krzyże, poświęcone pamięci stoczniovców zabitych w czasie robotniczych strajków Grudnia 70. Tragiczny początek długiej drogi do wolności...

The famous Three Crosses of Gdańsk commemorating the yard workers shot dead during the strikes of December 1970. That was a tragic beginning of the road to freedom...

Die berühmten Danziger Drei Kreuze zum Gedenken an die während der Streiks im Dezember 1970 ermordeten Werftarbeiter. Der tragische Beginn des langen Wegs in die Freiheit...

1980

1990

1989

Obrady „okrągłego stołu”. Powstaje pierwszy demokratyczny rząd T. Mazowieckiego.

The round table debate. The first democratic government headed by T. Mazowiecki is formed.

Beratungen am "Runden Tisch" Bildung der ersten demokratischen Regierung unter Tadeusz Mazowiecki

▲ Papież Jan Paweł II na gdańskiej Zaspie (1987)

► *Pope John Paul II in the Zaspia district of Gdańsk (1987)*

► *Papst Johannes Paul II. in Danzig-Saspe (1987)*

1990

W wyniku pierwszych wolnych wyborów prezydentem Polski zostaje gdańszczanin, laureat pokojowej Nagrody Nobla, Lech Wałęsa

► *The first free elections elevate a Gdańsk resident and winner of the Nobel peace prize, Lech Wałęsa, to the Presidential office*

► *Mit den ersten freien Wahlen wird ein Danziger Präsident Polens: der Träger des Friedensnobelpreises, Lech Wałęsa.*

The mass strikes staged then led to signing the famous August Agreement at the Gdańsk Shipyard. This formed a crack in the block that gradually led to the emergence of a new political map of Europe. Gdańsk earned another image. It became the city the world will always associate with free trade unions, "Solidarity", and the winner of the Nobel peace prize and first President of the III Republic of Poland – Lech Wałęsa.

Die Massenstreiks, beendet durch die Unterzeichnung der berühmten Danziger Verständigungen, geben das Signal für eine Entwicklung, die schließlich zur Gestaltung einer neuen politischen Karte in Europa führt. Das ist noch ein Gesicht von Danzig, der Stadt, deren Namen man in der ganzen Welt verbindet mit den freien Gewerkschaften, der „Solidarność” und dem Friedens-Nobelpreisträger und ersten Präsidenten der III. Polnischen Republik, Lech Wałęsa.

W roku 1997 Gdańsk uroczystie obchodził milenium, czcąc swojego patrona – Św. Wojciecha, za sprawą którego tysiąc lat temu po raz pierwszy odnotowana została nazwa grodu nad Motławą. Szeroko otwarty na świat Gdańsk był na przestrzeni swoich długich dziejów miastem na wskroś europejskim. Nec temere, nec timide, czyli bez strachu, ale z rozwagą, jak głosi stara łacińska sentencja, umieszczona na wielkim herbie miasta. Historia zatoczyła koło. Dzisiejszy Gdańsk, jak niegdyś, tętni życiem i wciąż na nowo, pamiętając o przeszłości, buduje swoją własną, odrębną tożsamość.

1997

Obchody tysiąclecia Gdańska

Gdańsk celebrates its millennium ◀

Feierlichkeiten zum Tausendjährigen Jubiläum Danzigs ▶

2005

Rok 2005 przebiegał w Gdańsku pod znakiem Obchodów XXV-lecia Podpisania Porozumień Sierpniowych i Powstania Solidarności. Kulminacja uroczystości miała miejsce w sierpniu.

◀ The celebrations of 25 Years of Signing the August Agreements and the Formation of the 'Solidarity' Trade Union were the hallmark of the year 2005 in Gdańsk, their culmination falling in August.

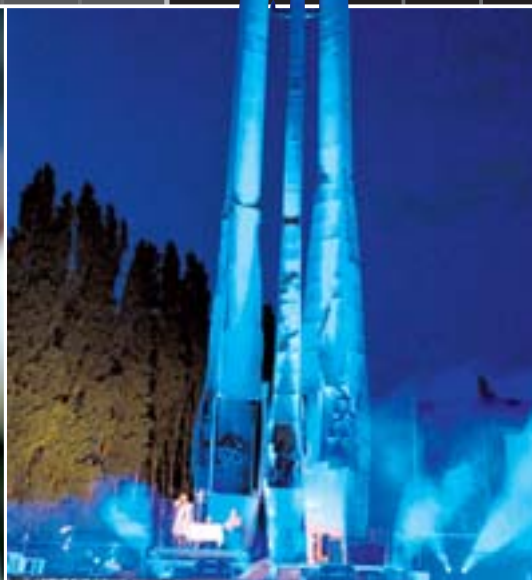
◀ Das Jahr 2005 stand Danzig ganz im Zeichen der Feierlichkeiten zum 25. Jahrestag der Unterzeichnung der Verständigungen vom August und der Entstehung von „Solidarnosc“. Der Monat August war der Höhepunkt der Feiern.

26 sierpnia 170 tysięcy widzów zgromadzonych na terenach Stoczni Gdańskiej uczestniczyło w spektakularnym koncercie-widoku w wykonaniu wielkiego sympatyka Gdańska, Jeana Michela Jarre'a.

▶ On 26 August a 170-thousand audience gathered in the Gdańsk Shipyard area to indulge in a spectacular musical performance given by a musician having deep and warm feelings for Gdańsk, Jean Michel Jarre.

▶ Am 26. August nahmen 170 Tausend Zuschauer auf der Danziger Werft teil am großen Konzert von Jean Michel Jarre, der mit der Stadt Danzig in großer Sympathie verbunden ist.

2000

2000

31 sierpnia na Placu Solidarności miały miejsce oficjalne uroczystości rocznicowe. Zebrani pod legendarną Bramą nr 2 Stoczni Gdańskiej przedstawiciele państw europejskich i Parlamentu Europejskiego złożyli podpisy pod Aktem Erekcijnym Europejskiego Centrum Solidarności.

◀ The official celebrations to commemorate the anniversary were held in the Solidarity Square on 31 August. Having arrived at the legendary Gate No. 2 to the Gdańsk Shipyard, delegates of European states and the European Parliament signed the Act for the Erection of the European Solidarity Centre.

◀ Am 31. August fanden auf dem „Solidarnosc“-Platz die offiziellen Feierlichkeiten statt. Die vor dem legendären Tor Nr. 2 zur Danziger Werft versammelten Staatsvertreter aus den europäischen Ländern und des Europa-Parlaments unterzeichneten die Gründungsurkunde für das Europäische Zentrum „Solidarnosc“.

2005

In 1997 Gdańsk celebrated its millennium and worshipped its patron, St Adalbert, thanks to whom the name of the city on the Motlawa River was first mentioned in written records. Widely open to the world, Gdańsk has always been a European city to the core. Nec temere, nec timide, i.e. fearlessly but reasonably, is its motto one can read in Latin on the city's grand coat of arms. History has travelled a full circle. The contemporary Gdańsk rings with life as in the olden days, and retaining its memories of the past is building its own, separate identity.

Im Jahr 1997 begeht Danzig feierlich sein tausendjähriges Bestehen, ehrt seinen Schutzberren, den Heiligen Adalbert, für seinen Anteil daran, dass die Stadt an der Motltau vor tausend Jahren zum ersten Mal Erwähnung fand. Die weltoffene Stadt Danzig war im Laufe seiner langen Geschichte immer eine europäische Stadt. Nec temere, nec timide lautet eine alte lateinische Sentenz am grossen Wappen der Stadt. Die Geschichte hat ihren Kreis geschlossen. Im heutigen Danzig pulsiert das Leben. Und das heutige Danzig baut seine eigene, seine besondere Identität und vergißt dabei die Vergangenheit nicht.

Ludzie

Jest faktem, iż swój dynamiczny rozwój, szczególnie w wieku XVI i XVII, a więc w czasach określanych mianem „złotego okresu” gdańskich dziejów, miasto zawdzięczało przede wszystkim wyjątkowo korzystnemu położeniu. To tutaj krzyżowały się ważne szlaki kupieckie północ – południe i wschód – zachód, tu koncentrował się handel. Gdański patrycjat utrzymywał rozległe kontakty ze światem.

The People

Truly enough, the city owed its dynamic development, particularly in the 16th and 17th centuries called the “golden times” in the history of Gdańsk, primarily to its exceptionally favourable location. It lay at the crossroads of major trade routes running north to south, and east to west. The Gdańsk patriciate cultivated extensive relationships with the outside world.

Menschen

Es ist eine Tatsache, dass Danzig seine dynamische Entwicklung besonders im „Goldenen Zeitalter“ im 16. und 17. Jahrhundert vor allem den günstigen geografischen Bedingungen verdankt. Hier kreuzten sich wichtige Handelswege von Nord nach Süd und von Ost nach West, hier konzentrierte sich der Handel. Die Danziger Patrizier hatten sehr weitgehende Kontakte mit aller Welt.

Mądrość i rozsądek, a przy tym otwarcie na świat nakazywały chłonać i przyswajać wszystko to, co mieli do zaoferowania liczni przybysze z całej Europy, ludzie o wybitnych zdolnościach i umiejętnościach. Wielu z nich pozostawiło po sobie dzieła budzące podziw i zasługujące na trwałą pamięć. Dużo zawdzięczał gród nadmotławski zarówno kulturze niemieckiej, jak i polskiej, nie można jednak zapomnieć o olbrzymim wkładzie Holendrów, Flamandów, Włochów i Francuzów, którzy także tworzyli wielkość tego miasta. Trzeba wreszcie pamiętać o tysiącach Szkotów, menonitów oraz Żydów.

Sztuka rozumnego rządzenia, fachowość i szacunek dla wiedzy, przy wspomnianym już wcześniej otwarciu na świat, oto główne podstawy dobrobytu gdańszczan i sławy ich grodu. Gospodarze miasta i jego mieszkańcy świadomi byli, jak ważną powinnością jest wszechstronne kształcenie ludzi młodych. Każdy kwartał nadmotławskiego grodu posiadał już w średniowieczu własną szkołę parafialną. Na Głównym Mieście była to Szkoła Mariacka, na Starym Przedmieściu - szkoły „Św. Piotra i Pawła” oraz klasztorna przy konwencie ojców franciszkanów, na Starym Mieście - Świętojańska, wreszcie na terenie Dolnego Miasta - Świętej Barbary. Niektórymi z nich kierowali już wówczas nauczyciele z uniwersyteckim wykształceniem.

▲ Jan Dantyszek (1485 – 1548)

Wielki dyplomata i wybitny humanista. Zdobył rozgłos jako poeta łaciński. Jego twórczość (epigramaty, elegie, satyry, listy) miała charakter okolicznościowy i wyrastała z bieżącej działalności politycznej i kościelnej.

- ▶ *A distinguished diplomat and outstanding advocate of humanism. His poetry written in Latin earned him renown. His output (epigrams, elegies, satire, letters) was inspired by the events and stemmed from current developments in politics and church life.*
- ▶ *Großer Diplomat und hervorragender Humanist; fand Anerkennung als in Latein schreibender Poet. Sein Werk (Epigramme, Elegien, Satire, Briefe) entstanden zu gegebenen Anlässen und waren Bestandteil des politischen und kirchlichen Lebens.*

Obraz Wojciecha Gersona z 1880 roku przedstawiający XVII-wieczny Gdańsk ▲

An 1880 canvas by Wojciech Gerson, depicting Gdańsk in the 17th century ◀

Danzig im 17. Jahrhundert, Gemälde von Wojciech Gerson, 1880 ▶

The city's wisdom and reason, and its open attitude made its inhabitants absorb and accept everything the numerous visitors from Europe had to offer. Many were exceptionally talented and skilled. Many left behind works of art evoking admiration and worth unfading memory. The city on the Motława river owed much to both the German and Polish cultures. Having said that we must also remember the huge contribution of the Dutch, Flemish, Italian, and French who also built the grandeur of the city. Neither can we forget thousands of Scots, Mennonites, and Jews.

The art of ruling wisely, professionalism and respect for knowledge, combined with the earlier mentioned open attitude to the world, were the cornerstones of the city's fame and wellbeing of its inhabitants. Both the city authorities and the citizens were well aware of the significance of providing the young with comprehensive education. As early as in the Middle Ages each city quarter had its own parish school.

Klugheit und Verstand und vor allem die Weltoffenheit ließen all das aufnehmen, was die zahlreichen Zugereisten aus ganz Europa zu bieten hatten. Zahlreiche Fähigkeiten und Fertigkeiten zeichneten die neuen Bürger aus. Viele von ihnen hinterließen Werke, die heute noch unsere Bewunderung und unsere Achtung verdienen.

Sehr viel verdankt die Stadt an der Motłau sowohl der deutschen als auch der polnischen Kultur. Auch gewaltigen Anteil an der Entwicklung der Stadt hatten Holländer, Flamen, Italiener, Franzosen; nicht zu vergessen sind Tausende Schotten, Mennoniten und Juden. Die Kunst der klugen Regierens, Fachkenntnis und Ehrung des Wissens, das sind neben der bekannten Weltoffenheit die Grundlagen für den Reichtum der Danziger und auch für die Berühmtheit ihrer Stadt.

Die Leitung der Stadt und ihre Bewohner sind sich bewußt, wie wichtig eine umfassende Bildung der jungen Bürger ist.

Chociaż Gdańsk nie mógł się poszczycić własnym uniwersytetem, mieszkali tu i tworzyli wybitni uczeni, pisarze i artyści, których mógłby pozazdrościć miastu niejeden ośrodek uniwersytecki. Oto tylko niektórzy z liczego grona tych, co na trwałe zapisałi się w historii europejskiej nauki i kultury.

Jan Dantyszek - jeden z najwybitniejszych poetów renesansowej Europy. Rodowity gdańszczanin, wszechstronnie wykształcony sekretarz polskiego króla, dyplomata (poseł i ambasador), proboszcz Kościoła Mariackiego. J. Dantyszek dostał godności biskupa Warmii. Jako książę Kościoła otaczał hojnym protektoratem ludzi nauki i sztuki, w tym także Mikołaja Kopernika.

◀ Jan Bernard Bonifacio (1517-1597)

▼ Adam Wijbe

Genialny budowniczy, inżynier-konstruktor, wynalazca. Gdańszczanin z wyboru. Pochodził z mennonickiej rodziny z Fryzji. Znany z opracowania szeregu konstrukcji i urządzeń hydrotechnicznych, m.in. układu wodnego zasilającego Fontannę Neptuna, modernizacji sieci wodociągowej Miasta, systemu melioracji terenów Dolnego Miasta, z wiatrakami jako siłą napędową. Największą sławę przyniosła mu skonstruowana w 1644 r. kolej linowa, cud ówczesnej techniki.

▶ Adam Wijbe (Wybe Adam von Harlingen)

A builder, engineer, constructor, and inventor with a genius mind. Born to a Mennonite family in Frisia, he chose his abode in Gdańsk. His name is known for a number of structures and solutions in water engineering, to name e.g. the mains system feeding the Neptune Fountain, the project of modernisation of the Gdańsk city mains, drainage and land-reclamation installations of the Lower City area where the system was powered with a windmill. Fame came his way in 1644 when he constructed a cable railway line considered a miraculous masterpiece of the then technology.

▶ Adam Wijbe (Wybe Adam von Harlingen)

Genialer Baumeister, Ingenieur und Projektant, Erfinder. Er stammte aus einer friesischen Mennonitenfamilie. Bekannt wurde er durch eine Reihe von wasserbautechnischen Geräten und Anlagen, u.a. System zur Speisung des Neptunbrunnens, Modernisierung des Wasserleitungsnetzes von Danzig, mit Windmühlen angetriebenes Meliorationssystem der Gebiete der Unteren Vorstadt. Berühmt ist seine 1644 gebaute Seilbahn, die derzeit als Wunder der Technik galt.

▲ Portret humanisty Christopa von Suchtena (1507)

▶ *A portrait of Christopher von Suchten, a man of the humanities (1507)*

▶ *Der Humanist Christoph von Suchten (1507)*

▲ Adam Wijbe (1584? – 1653)

Gdańszczanin z wyboru. Prawnik, matematyk i historyk z wykształcenia, zasłynął jednak jako przyrodnik. Zaangażowany w administrację gdańską i służbę dyplomatyczną, liczne podróże wykorzystywał m.in. do zbierania okazów flory i fauny. Założył w Gdańsku własny, znany w świecie ogród botaniczny.

Resident of Gdańsk by choice. A lawyer, mathematician, and historian by education, yet he gained acclaim as a naturalist. Involved in the city administration and diplomatic service, he took advantage of his numerous voyages to e.g. collect specimens of flora and fauna. He founded his own, world-known botanical gardens in Gdańsk.

Wabldanziger, Jurist, Mathematiker und Historiker, bekannt als Naturforscher. Engagiert bei der Verwaltung der Stadt Danzig und im diplomatischen Dienst, zahlreiche Reisen nutzte er u.a. zur Sammlung von Exemplaren aus Flora und Fauna. Er gründete in Danzig einen weltbekannten botanischen Garten.

▲ Jakob Teodor Klein (1685-1759) ▲

In the Main City it was St Mary's School, the Old Suburb had two schools: St Peter and Paul's, and a school run by the Franciscan order. The Old City had St John's, and the Lower City St Barbara's school. Back in those days some were already run by university graduates.

Although Gdańsk could not boast of its own university, its residents included creative and outstanding scientists, writers, and artists many university centres could be jealous of. Here are but a few of the large number of names associated with a lasting contribution to the history of European science and culture.

Jan Dantyszek – one of the top European poets of the Renaissance. Born in Gdańsk, this highly educated man was the secretary to the Polish king, a diplomat (legate and ambassador), and parish priest at St Mary's. Dantyszek was raised to the honour of the bishop of Warmia. In his position of a Church prince he extended generous protectorate over people of science and art, including Nicholas Copernicus.

Jedes Stadtviertel besitzt schon im Mittelalter seine eigene Pfarrschule: in der Rechtstadt die Marien-Schule, in der Alten Vorstadt die St. Peter und Paul-Schule und die Klosterschule beim Franziskanerkloster, in der Altstadt die Johannis-Schule und in der Niederstadt die St. Barbara-Schule. Einige dieser Schulen werden schon damals von Lehrern geleitet, die eine Universitätsbildung vorweisen können. Obwohl Danzig keine eigene Universität vorweisen konnte, wohnten und wirkten hier doch hervorragende Wissenschaftler, Dichter und Künstler, um die manche Universitätsstadt neidisch sein konnte. Hier nur einige der Vielen, die sich für immer in die Geschichte der europäischen Wissenschaft und Kultur eingetragen haben:

Johannes Dantiscus – einer der besten europäischen Dichter der Renaissance, geborener Danziger, umfassend gebildet, Sekretär des Königs von Polen, Diplomat (Abgeordneter und Botschafter), Pfarrer der Marienkirche, Bischof von Ermland; als Kirchenfürst unterstützte er großzügig Wissenschaftler und Künstler, unter anderem auch Nicolaus Kopernikus.

Z Gdańska pochodził Filip Clüver (1580-1622) - twórca geografii historycznej, autor głośnego podręcznika uniwersyteckiego „Wstęp do geografii”, zawierającego liczne mapy, w tym również Polski. Ów przedwcześnie zmarły uczoney napisał, że „najbardziej pociąga nas miłość do tej ziemi, na której po raz pierwszy ujrzeliśmy światło dzienne, gdzie ciało otrzymało pierwsze pożywienie, a duch pierwszą wiedzę”.

Sławny poeta, który w roku 1636 osiadł w Gdańsku na stałe, Ślązak - Martin Opitz to autor znakomitych sonetów, tragedii i widowisk. W Gdańsku, gdzie zmarł jako jedna z ofiar grasującej w roku 1639 dżumy, powstały m.in. jego znane ody, sielanki, a także przekład Psalmów Dawida. Do historii przeszedł jako „niemiecki Homer i Horacy”.

Mateusz Nataniel Wolf (1724-1784) ▼

Przyrodnik, lekarz i astronom. Gdańszczanin z wyboru. Jako pierwszy w Gdańsku wykonał szczepienia przeciw ospie na 23 lata przed identycznymi zabiegami prowadzonymi przez E. Jennera, uważanego powszechnie za odkrywcę tej metody.

Mateusz Nataniel Wolf (1724-1784) ◀

A naturalist, physician, and astronomer. Chose Gdańsk to be his place of abode. Wolf was the first man in history to try and administer smallpox vaccine. His inoculations preceded the almost identical procedure introduced by E. Jenner commonly considered the discoverer of the method by 23 years.

Matthäus Nataniel Wolf (1724 – 1784) ▶

Naturforscher, Arzt und Astronom; Wahldanziger. Als erster Arzt in Danzig führte er Impfungen gegen die Pocken schon 23 Jahre vor E. Jenner, der gewöhnlich als Entdecker der Pockenimpfung gilt, aus.

Filip Clüver

▲ Filip Clüver (1580-1622)

▲ Martin Opitz (1597-1639)

Mateusz Nataniel Wolf (1724-1784) ▲

Postać barwna i nietuzinkowa, niezmożony podróżnik, żołnierz, naukowiec, pisarz i myśliciel. Geograf-„rewolucjonista”: wyznaczył granice nowoczesnej Europy, które oparł na Uralu, przesuając je o 1000 kilometrów na wschód. Europa, licząca dotąd 6 milionów kilometrów kwadratowych, zyskała kolejne 3 miliony, w jej obręb włączona została Rosja, zaś Rzeczpospolita, leżąca dotąd we wschodniej Europie, zaczęła stanowić część Europy Środkowej.

- ▶ *A colourful and non-ordinary figure; an untired traveller, soldier, researcher, writer, and thinker. Also a „revolutionist geographer”, he set a new border of the modern Europe pushing it 1000 km to the east and anchoring it on the Ural Mountains. Europe, with its theretofore area of 6 million square kilometres gained another 3 million. In this way it came to include Russia. The Polish Republic, which earlier formed the eastern flank of the continent, found itself in Central Europe.*
- ▶ *Sehr interessante und ungewöhnliche Person, unermüddlicher Reisender, Soldat, Wissenschaftler, Dichter und Philosoph. Als „revolutionärer” Geograf setzte er die Grenzen des neuzeitlichen Europa fest, die vom Ural 1000 Kilometer nach Osten reichten. Europa vergrößerte sich damit von 6 Millionen Quadratkilometern um weitere 3 Millionen Quadratkilometer und umfasste auch Russland. Die Polnische Republik, die bis dahin in Osteuropa lag, gehörte damit zu Mitteleuropa.*

Gdańsk was the birthplace of Philip Clüver (1580-1622), precursor of historic geography and author of a famous university textbook: Introduction to Geography containing numerous maps, including maps of Poland. This early deceased scientist wrote: “we are most in love with this pocket of the globe where we saw our first daylight, where our bodies took their first feed, and the spirit its first knowledge.”

Martin Opitz, a famous poet and Silesian by birth who moved permanently to Gdańsk in 1636 was the author of magnificent sonnets, tragedies, and performances. His known odes, pastorals, and translation of David’s Psalms were written in Gdańsk where he died during the plague of 1639. He went down in history as “the German Homer and Horace”.

Philip Clüver – (1580 – 1622), Autor des aufsebenerragenden Lehrbuches „Einführung in die Geografie”, in dem zahlreiche Landkarten, darunter auch eine Karte Polens enthalten waren. Der früh verstorbene Geograf schrieb: „... am meisten zieht uns die Liebe zu dem Land an, in dem wir zum ersten Mal das Tageslicht erblickten, wo unser Körper zum ersten Mal Nabrung erbielt und unser Geist das erste Wissen.“ Aus der Feder des in Schlesien gebürtigen und sich 1636 in Danzig niederlassenden Dichters und Poeten Martin Opitz stammen hervorragende Sonette, Tragödien und Schauspiele. Als er 1639 in Danzig der Pest erlag, hinterließ er Oden, Idyllen und auch die Übersetzung der Psalmen Davids und ging in die Geschichte ein als „der deutsche Homer und Horacius“.

Któż nie słyszał o sławnym astronomie gdańskim, Janie Heweliuszu, żyjącym w latach 1611-1687? W znakomicie wyposażonym obserwatorium, które urządził na dachach kamieniczek przy ulicy Korzennej, badał ruchy ciał niebieskich, kreślił mapy księżyca oraz całych konstelacji gwiazdnych. Jego gośćmi, a zarazem protektorami, byli polscy monarchowie, Jan Kazimierz oraz Jan III Sobieski, którego upamiętnił, nadając jednemu z dwunastu odkrytych przez siebie gwiazdozbiorów miano „Scutum Sobiescianum”, czyli „Tarczy Sobieskiego”.

Pamiętką po sławnym astronomie są dziś, poza licznymi portretami, także epitafium i płyta nagrobna w kościele św. Katarzyny oraz niewielki pomnik przed Ratuszem Starego Miasta, gdzie przez długie lata pracowitego życia Heweliusz sprawował kilka odpowiedzialnych urzędów.

▲ Jan Heweliusz, wybitny gdański astronom

- ▶ *Jan Hevelius, the outstanding Gdańsk astronomer*
- ▶ *Der berühmte Danziger Astronom Johannes Hevelius*

Johann Adam Kulmus (1689-1745),
wybitny lekarz i anatom

*Johann Adam Kulmus, an eminent
physician and anatomist*

*Der Arzt und Anatom
Johann Adam Kulmus*

▲ Tarcza Sobieskiego - wg ryciny Charlesa de la Haya

- ▶ *Sobieski's shield – after the plate by Charles de la Hay*
- ▶ *Sobieski-Schild – nach einem Kupferstich von Charles de la Hay*

Jan Heweliusz

Is there anyone that has not heard of the famous Gdańsk astronomer, Jan Hevelius (1611-1687)? From his excellently equipped observatory arranged on the roofs of a few houses at Korzenna St [Spice St] he studied the movements of celestial bodies, drew maps of the Moon, and plotted entire constellations. He hosted and enjoyed the protectorate of Polish monarchs, Jan Casimir and Jan Sobieski III. Hevelius commemorated the latter by giving his name to one of the twelve constellations he discovered, i.e. "Scutum Sobiescianum" meaning "Sobieski's Shield".

Apart from numerous portraits, the tokens of remembrance reminding us of the famous astronomer are his tombstone at St Catherine's church and a small monument in front of the Old City Hall where for years of his busy life Hevelius held several posts of responsibility.

Wer hat nicht von dem berühmten Astronomen Johannes Hevelius gehört, der in den Jahren 1611 – 1687 in Danzig lebte? In seinem hervorragend ausgestatteten Observatorium auf den Dächern der Pfefferstadt untersuchte er die Bewegungen der Sterne, zeichnete Karten des Mondes und des gesamten Sternenhimmels. Seine Gäste und auch seine Gönner waren die polnischen Monarchen, Jan Kasimir und Jan III Sobieski. Aus Dank für seine Unterstützung benannte Hevelius eines der zwölf von ihm entdeckten Sternbilder „Scutum Sobiescianum“ – „Sobieski-Schild“.

Erinnerung an diesen Astronomen sind heute, außer zahlreichen Portraits auch das Grabmal und die Grabplatte in der Katharinen-Kirche sowie ein kleines Denkmal vor dem Altstädtischen Rathaus, an dem Ort, wo Hevelius lange Jahre wichtige Ämter als Ratsherr innehatte.

Nie sposób pominąć postaci Daniela Gabriela Fahrenheita, gdańszczanina, który opracował skalę temperatur, nazwaną jego imieniem. Przyjęła się powszechnie w krajach anglosaskich i jest tam do dziś znana. Ów wybitny fizyk, przyjęty w roku 1724 do Royal Society, ekskluzywnej korporacji uczonych angielskich, to także konstruktor rozmaitych instrumentów badawczych, m.in. termometru rtęciowego. Dziś miejsce, w którym stał jego dom rodzinny, przy ulicy Ogarnej, zdobi memoriał.

Daniel Gabriel Fahrenheit

- ◀ Memoriał Daniela Gabriela Fahrenheita na fasadzie domu rodzinnego przy ulicy Ogarnej
- ▶ *The memorial plaque to Daniel Gabriel Fahrenheit on the wall of his family home at Ogarna Street*
- ▶ *Gedenktafel für Daniel Gabriel Fahrenheit an seinem Geburtsbaus in der Hundegasse*

Daniel Gabriel Fahrenheit (1686 – 1736) ▶

- ▼ Daniel Chodowiecki - malarz i rytownik
- ▶ *Daniel Chodowiecki – a painter and engraver*
- ▶ *Der Maler und Kupferstecher Daniel Chodowiecki*

Gotfryd Lengnich, historyk (1689-1774) ▲

Gotfryd Lengnich, a historian (1689-1774)
Der Historiker Gottfried Lengnich (1689-1774)

Johann Peter Titius (1619-1689) - poeta, profesor Gimnazjum Akademickiego ▶

Johann Peter Titius (1619-1689) – a poet and professor of the Academic Gymnasium
Johannes Peter Titius (1619-1698) – Dichter und Professor des Akademischen Gymnasiums

Jakub Kabrun (1759 – 1814) ▲

Filantrop i mecenas sztuki, z pochodzenia Szkot. Z jego inicjatywy wybudowano w roku 1801 Teatr Miejski. W testamencie zapisał swojemu miastu ogromny księgozbiór oraz wspaniałą kolekcję dzieł sztuki

Scottish by origin, a philanthropist and patron of arts. In 1801 his initiative led to erecting the City Theatre. In his last will he bestowed an enormous library and art collection to the city

Philantrop und Förderer der Kunst. Er stammte aus Schottland und auf seine Initiative wurde 1801 des Stadttheater errichtet. In seinem Testament überschrieb er der Stadt Danzig seine umfangreiche Bibliothek und hervorragende Kunstsammlung

One cannot omit the figure of Daniel Gabriel Fahrenheit, a Gdańsker who developed a temperature scale now called after him. The scale became popular in the Anglo-Saxon countries and has remained widely known there ever since. In 1724 this outstanding physicist was admitted to the Royal Society, the exclusive corporation of English scientists. He also constructed many research instruments, e.g. the quicksilver thermometer. Today, the site once occupied by his family home at Ogarna St [Hound St] bears a commemorative plaque.

Vergessen werden darf auch nicht Daniel Gabriel Fahrenheit, der Danziger, der die nach ihm benannte Temperaturskala schuf. Bis heute wird sie bei der Temperaturmessung in den anglosächsischen Ländern angewendet. Dieser hervorragende Physiker wurde 1724 in die Royal Society, der exklusiven Organisation englischer Gelehrter, berufen. Auch ist er Autor verschiedenartiger wissenschaftlicher Instrumente wie zum Beispiel das Quecksilberthermometer. An seinem Geburtsbaus in der Hundegasse erinnert eine Gedenktafel an diesen berühmten Danziger.

Wielkie były zasługi dla nauki historyka Gotfryda Lengnicha, który w roku 1718 właśnie w Gdańsku zaczął wydawać pierwszy na terenie Polski periodyk historiograficzny, a mianowicie „Polnische Bibliothek” („Biblioteka Polska”).

Rodowitym gdańszczaninem był Daniel Chodowiecki. Europejczykiem nazwie go w naszych już czasach inny wybitny gdańszczanin, niedawny laureat literackiej Nagrody Nobla, autor „Blaszanego bębena”, Günter Grass. Daniel Chodowiecki, znakomity grafik i malarz, późniejszy dyrektor Akademii Sztuk Pięknych w Berlinie, odwiedził rodzinne miasto po wielu latach nieobecności. Efektem pobytu w nadmotławskim grodzie stał się bogato ilustrowany „Diariusz podróży z Berlina do Gdańska” odbytej w roku 1773.

◀ Johann Carl Schultz (1801 – 1873)

Jeden z najbardziej znanych i cenionych artystów XIX-wiecznego Gdańska; malarz, grafik i pedagog, wieloletni dyrektor Szkoły Sztuk Pięknych i Rzemiosł w Gdańsku. Autor licznych obrazów o tematyce gdańskiej, przede wszystkim cennego zbioru 54 miedziorytów.

▶ Johann Carl Schultz (1801 – 1873)

One of the most broadly known and valued Gdańsk artists of the 19. century. He was a painter, graphic artist, and teacher, for years the director of the School of Fine Arts and Crafts in Gdańsk. Schultz was a prolific portrayer of Gdańsk and primarily the author of a precious collection of 54 copperplates.

▶ Johannes Carl Schultz (1801 – 1873)

einer der bekanntesten und geschätzten Danziger Künstler des 19. Jahrhunderts; Maler, Grafiker und Pädagoge, langjähriger Direktor der Schule für Schöne Künste und Handwerk in Danzig. Von seiner Hand stammen zahlreiche Gemälde von Danzig und vor allem 54 wertvolle Kupferstiche.

MUZEUM
NARODOWE
GDAŃSK

▲ Widok Długiego Targu

Akwaforta J.C. Schultz z „Albumu Widoków Gdańska” (1855 r.)

▶ *A view of the Long Market [Długi Targ] An etching by J.C.Schultz from the „Album of Images of Gdańsk” (1855)*

▶ *Langer Markt Stich von J. C. Schultz aus „Album der Danziger Ansichten” (1855)*

Rudolf Freitag (1806 – 1890) ▲

Znany rzeźbiarz i kolekcjoner dzieł sztuki. Za namową J.C. Schultz z w 1844 r. osiedlił się w Gdańsku, zafascynowany bogactwem jego architektury. Znalazł sobie oryginalne hobby: wędrował uliczkami miasta w poszukiwaniu pamiątek, kupował je, zdarzało się, że nawet wyciągał ze śmieci. Pieczołowicie je segregował i inwentaryzował. Dali one początek zbiorom dzisiejszego Muzeum Narodowego.

▶ *A known sculptor and art collector. Encouraged by J.C. Schultz, in 1844 he settled in Gdańsk fascinated with the opulence of its architecture. He developed an uncommon hobby: he used to wander around the city looking for original bits and pieces from the earlier times. Sometimes he even fished them from amongst garbage. Then he segregated his finds and produced records thereof. His trophies became the kernel of the contemporary collection of the National Museum.*

▶ *Bekannter Bildbauer und Kunstsammler. Auf Anraten von J. C. Schultz ließ er sich, fasziniert vom Reichtum der Danziger Architektur, 1844 in Danzig nieder. Hier frönte er einem recht ungewöhnlichem Hobby: er wanderte durch die Gassen der Stadt, um Andenken zu suchen, zu kaufen und sogar mitunter aus dem Müll zu bergen. Sorgfältig sortierte er seine Funde, registrierte sie und gab somit den Sammlungen des Nationalmuseums ihren Anfang.*

Muzeum Narodowe - gmach główny ▲

National Museum ◀
main edifice

Nationalmuseum ◀
- Hauptgebäude

Gotfried Lengnich, a historian, made his own, great contribution to science. In 1718 in Gdańsk he started to publish the first historiographic magazine in Poland, the Polnische Bibliothek (Polish Library).

Daniel Chodowiecki was another Gdańsk-born figure. The outstanding citizen of Gdańsk of our times and the recent Nobel Prize winner in literature, the author of “The Tin Drum”, Günter Grass, hailed Chodowiecki a European. That exquisite graphic artist and painter, director of the Academy of Fine Arts in Berlin, visited his home town after a long break. The effect of his stay in the city on the Motława river was the richly illustrated Diary of the Journey from Berlin to Gdańsk Made in 1773.

Große Verdienste für die Wissenschaft hat auch der Historiker Gottfried Lengnich, der im Jahr 1718 in Danzig die erste periodisch erscheinende Fachzeitschrift, die Polnische Bibliothek, herausgab.

Geborener Danziger war Daniel Chodowiecki. Einen „wahren Europäer“ nannte ihn ein anderer berühmter Danziger: der Nobelpreisträger für Literatur des Jahres 1999, Günter Grass. Chodowiecki war ein hervorragender Grafiker und Maler, leitete als Direktor die Akademie der Bildenden Künste zu Berlin. Im Ergebnis eines Besuches in der Stadt an der Motlawa entstand das reichillustrierte Tagebuch der Reise von Berlin nach Danzig im Jahre 1773.

Gdańskim rodowodem legitymował się również światowej sławy filozof Artur Schopenhauer, autor głośnego dzieła „Die Welt als Wille und Vorstellung” („Świat jako wola i wyobrażenie”). Schopenhauerowie opuścili swoje miasto rodzinne wraz z Arturem, który przyszedł tu na świat w roku 1788, po drugim rozbiore Polski, kiedy Gdańsk dostał się pod pruskie panowanie. Nigdy wszakże nie zapomnieli o swojej „małej ojczyźnie”, jakże pięknie opisanej przez matkę wielkiego filozofa Joannę Schopenhauer w „Gdańskich wspomnieniach młodości.”

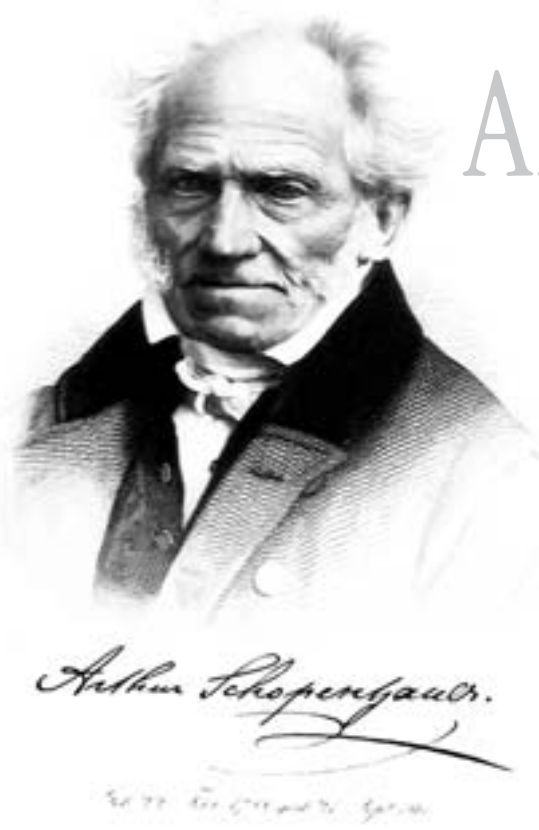
Ławeczka z Oskarem, bohaterem „Błaszanego bębena” G. Grassa w rodzinnym Wrzeszczu pisarza ▶

Oskar's bench (Oskar: the protagonist of "The Tin Drum" by G. Grass) in the writer's home district of Wrzeszcz ◀

Bank mit Oskar, dem Helden der „Blechtrommel“ von Günter Grass, im Geburtsort des Schriftstellers Danzig-Langfuhr ◀

Artur Schopenhauer

▲ Artur Schopenhauer

- ▶ *Artur Schopenhauer*
- ▶ *Artur Schopenhauer*

▲ Honorowi Obywatele Gdańska: Günter Grass...

- ▶ *The Honorary Citizens of Gdańsk: Günter Grass...*
- ▶ *Ehrenbürger der Stadt Danzig: Günter Grass,*

Günter Grass

Günter Grass, gdańszczanin z urodzenia, pisarz, laureat Nagrody Nobla, ▲
podczas parady werblistów w Gdańsku w czerwcu 2000 roku

*Günter Grass, born in Gdańsk, a writer and winner of the Nobel prize, ◀
during the Drummers' Parade in Gdańsk in June 2000*

*Günter Grass, in Danzig gebürtige Schriftsteller und Nobelpreisträger ◀
bei der Trommlerparade in Danzig im Juni 2000*

The world-famous philosopher, Artur Schopenhauer, author of the widely known work Die Welt als Wille und Vorstellung (The World as the Will and Image) also came from Gdańsk. The Schopenhauers left their home town with Artur born in 1788 after the second partition of Poland, when Gdańsk fell under the Prussian rule. Never, however, did they forget their "Local Homeland" so beautifully described by the mother of the great philosopher, Joanna Schopenhauer, in her "Gdańsk Memories of Youth".

Seine Wurzeln in Danzig hatte auch der weltbekannte Philosoph und Autor des Werkes „Die Welt als Wille und Vorstellung“, Artur Schopenhauer. Die Familie Schopenhauer verließ Danzig mit ihrem Sohn Artur, der hier 1788 geboren wurde, nach der zweiten Teilung Polens, als Danzig unter preußische Herrschaft geriet. Doch niemals vergaßen sie ihre Heimat, die eindrucksvoll durch die Mutter des Philosophen, Johanna Schopenhauer, in den Danziger Jugenderinnerungen beschrieben ist.

Powstałe w roku 1743 gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze skupiało wielu uczonych. Dysponowało także własnym obserwatorium astronomicznym, bogatym księgozbiorem oraz muzeum mieszczącym się w Zielonej Bramie. Towarzystwo przyczyniło się do powstania w roku 1904 Wyższej Szkoły Technicznej, dziś znanej jako Politechnika Gdańska.

Honorowi Obywatele

- ◀ Jak przed wiekami, tak i dziś meble gdańskie zachwycają kunsztem i przepychem. Takim krzesłem Gdańsk obdarowuje swoich Honorowych Obywateli
- ▶ *Gdańsk furniture has always been admired for their artistic workmanship and glamour. This is the chair type Gdańsk presents to its Honorary Citizens*
- ▶ *So wie vor Jahrbunderten begeistern auch heute die Danziger Möbel durch ihre Kunst und ihre Pracht. Mit solchem Stuhl werden die Ehrenbürger Danzigs beschenkt.*

...premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher

- ▶ *...the Prime Minister of Great Britain, Margaret Thatcher,*
- ▶ *...die Premierministerin Grossbritanniens, Margaret Thatcher*

...i prezydenci: Niemiec Richard von Weizsäcker, RP Lech Wałęsa i USA George Bush ▲

- ▶ *...and presidents of: Germany - Richard von Weizsäcker, Poland - Lech Wałęsa, and the USA - George Bush* ◀
- ▶ *...und die Präsidenten: Richard von Weizsäcker, Deutschland, Lech Wałęsa, Republik Polen und Georg Bush, USA* ◀

▲ Gdańsk jest miejscem ważnych międzynarodowych spotkań. Priorytetowym celem polityki zagranicznej Gdańska jest dążenie do nadania miastu roli wiodącego ośrodka polityczno - gospodarczego oraz centrum kultury, nauki i turystyki w regionie Morza Bałtyckiego. Bliskie kontakty łączą go z wieloma miastami i regionami partnerskimi. Wielokrotnie gościł znane osobistości świata polityki, biznesu i kultury, przedstawicielei rodów królewskich Europy i mężów stanu

- ▶ *Gdańsk is the venue of important international meetings. Consequent effort to turn the city into a leading centre of political, economic, cultural, academic, and tourist centre of the Baltic Region is the priority of Gdańsk's foreign policy. It has established close contacts with many partner cities and regions. Many a times Gdańsk has hosted figures and celebrities of the political, business, and cultural world, members of royal houses of Europe, and statesmen*
- ▶ *Danzig ist Ort internationaler Zusammenkünfte. Ziel der Außenpolitik Danzigs ist, die Stadt zu einem Zentrum der Politik und Wirtschaft, der Kultur, Wissenschaft und des Tourismus im Ostseeraum zu machen. Enge Kontakte verbinden Danzig mit vielen Partnerstädten und Regionen. Häufig sind in Danzig Persönlichkeiten aus der Welt der Politik, der Kultur, des Business, Vertreter königlicher Häuser Europas und Staatmänner zu Gast.*

Started in 1743, the Gdańsk Nature Society grouped many scientists. It also had its own astronomic observatory, a rich library, and museum housed in the Green Gate. The Society pertained to the establishment of the Higher School of Technology in 1904, today known as the Gdańsk Technical University.

Der im Jahr 1743 gegründeten Danziger Naturforschende Gesellschaft gehörten viele Gelehrte an. Diese Vereinigung verfügte über ein eigenes Observatorium, eine umfangreiche Bibliothek und ein Museum im Grünen Tor. Auf Bestrebungen der Gesellschaft wurde 1904 die Technische Hochschule gegründet, die heutige Technische Universität zu Danzig.

Do tamtych dawnych tradycji naukowych a także artystycznych znakomicie nawiąże miasto, ściślej zaś - Trójmiasto także po drugiej wojnie światowej. Aktualnie poza Uniwersytetem, Politechniką, pięcioma akademiami (Medyczną, Muzyczną, Sztuk Pięknych, Wychowania Fizycznego oraz Marynarki Wojennej) istnieją tu także liczne szkoły wyższe. Kształcą się w tych uczelniach około 70 tysięcy studentów.

◀ Znani z oryginalnych pomysłów gdańszczanie w niekonwencjonalny sposób przywitani trzecie tysiąclecie. W południe 31 grudnia 2000 tłumnie zjawili się w historycznym centrum miasta z dzwonkami i wspólnie "wydzwonili nowy wiek".

0 godz. 12 po raz pierwszy zabrzmiał nowy carillon na wieży Ratusza

▶ *Known for their original ideas, the residents of Gdańsk gave an unconventional welcome to the third millennium. At noon of 31st December 2000 crowds gathered in the historic city centre carrying bells of all sizes, and together "rang the new age". At 12:00 sharp the new carillon of the historic Town Hall played its first tunes*

▶ *Die für ihren Ideenreichtum bekannten Danziger begrüßten auf ungewöhnliche Weise das neue Jahrtausend. Um 12 Uhr am 31. Dezember 2000 trafen sich die Danziger im Zentrum der Stadt und läuteten gemeinsam mit unzähligen Glocken das neue Jahrtausend ein. Zum ersten Mal erklang auch das Glockenspiel des neuen Carillons vom Turm des Rechtstädtischen Rathauses.*

▲ Mali gdańszczanie z dzwoneczkami...

...i całkiem dorośli z dzwonami ▲

▶ *Little residents with little bells ...*

▶ *Kleine Danziger mit kleinen Glöckchen ...*

...and quite mature residents with sizeable bells ◀

... und ganz große mit großen Glocken ◀

◀ "Gdańskie dzwoneczki" - 2001 takich dzwoneczków, pośród wielu innych, zabrzmiało na powitanie nowego tysiąclecia

▶ *'The Gdańsk Bells' - 2001 bells like this joined their tinkle with many others to greet the new millennium*

▶ *„Danziger Glöckchen” - 2001 solcher Glocken erklangen mit vielen anderen zur Begrüßung des neuen Jahrtausends*

The city, or strictly speaking the Tri-City, referred to these old scientific and artistic traditions after the Second World War. Today, apart from the University, Technical University, and five academies (Medical, of Music, Fine Arts, Physical Education, and Navy), the city has other institutions of higher education. Its university schools together have about 70 thousand students.

An die Traditionen in Wissenschaft und Lehre und auch in der Kunst knüpft die Stadt heute an. In der Dreistadt Danzig – Sopot – Gdąngen wirken die Universität Danzig, die Technische Universität zu Danzig, die Medizinische Akademie, die Akademie für Musik, die Kunstakademie, die Sporthochschule und die Akademie der Kriegsmarine und viele andere Hochschulen. Über siebzigtausend Studenten sind an diesen Lebranstalten eingetragen.

Miejsca

*„Trzy są wybrzeża,
które najbardziej spodobały mi się w całej Europie
– Złoty Róg, Zatoka Triesteńska i Zatoka Gdańska”.*

(Aleksander von Humboldt)

The Places

*“There are three coastal regions I liked best in Europe
– the Golden Corner, Triest Bay, and Gdańsk Bay”.*

(Aleksander von Humboldt)

Orte

*“Es gibt drei Küsten, die mir am meisten in ganz Europa gefallen
– das Goldene Horn, die Triester Bucht und die Danziger Bucht.”*

(Alexander von Humboldt)

Brama Wyżynna to niejako główne wrota miasta wiodące ku tej zatoce. Budowla powstała w latach siedemdziesiątych XVI wieku na miejscu starszej, gotyckiej jeszcze bramy. Jej bogate zdobienia są dziełem Wilhelma van den Blocka oraz Jana Vredemana de Vries, który górną partię budowli wyposażył w wykuty w kamieniu zespół heraldyczny z godłem Polski pośrodku i herbami Gdańska oraz Prus Królewskich po obu jego stronach.

4

◀ Portal Wielkiej Zbrojowni z herbem miasta

- ▶ *The entrance to the Great Armoury with the city's coat of arms*
- ▶ *Portal des Großen Zeughauses mit dem Stadtwappen*

Muzeum Bursztynu

▲ Brama Wyżynna 1

- ▶ *The Upland Gate*
- ▶ *Hobes Tor*

Lampa „Paw” - kolekcja D. i L. Myrtów ▶

- ◀ *The 'Peacock' lamp from the D. and L. Myrta collection*
- ◀ *Lampe „Pfau“ aus der Sammlung von D. und L. Myrty*

▲ Zespół Przedbramia Ulicy Długiej 5

Zespół Przedbramia stanowi jeden z ważniejszych zabytkowych zespołów architektonicznych Gdańska i Europy o charakterze obronnym. Jest siedzibą Muzeum Bursztynu. Gromadzi ono zarówno dzieła sztuki dawnej, jak i współczesnej oraz okazy przyrodnicze.

- ▶ *The Mediaeval complex of the Gateway represents one of the major sites of authentic defence architecture surviving in Gdańsk and Europe. The premises are occupied by the Amber Museum which collects old masterpieces and contemporary artistic creations carved in the mineral, and its specimens as found in nature.*
- ▶ *Der mittelalterliche Vortorkomplex ist einer der wichtigsten kunsthistorischen Wehrbauten in Danzig und in Europa. Hier hat das Bernsteinmuseum seinen Sitz, in dem sowohl Kunstwerke aus vergangenen Zeiten als auch moderne ausgestellt sind.*

The Upland Gate forms the notional main gate to the city, leading on to the bay. The structure was erected in the 1770-ies on the site of the previous Gothic gate. Its rich decorations are a masterpiece by William van den Blocke and Jan Vredeman de Vries who adorned the upper section of the structure with a stone-carved set of coats of arms. The Polish national emblem in the centre is flanked with the arms of Gdańsk and Royal Prussia.

Das Hobe Tor ist der Haupteingang zur Stadt und damit zur Bucht. Der Bau entstand in den sechziger Jahren des 16. Jahrhunderts an der Stelle eines alten gotischen Stadttores. Die reichen Ausschmückungen sind ein Werk von Wilhelm van den Blocke und von Johannes Vredeman de Vries, der den oberen Teil des Tores mit dem Wappen Polens in der Mitte und den Wappen Danzigs und Königpreußens an den Seiten versah.

Jedna z łacińskich sentencji, jakie tu umieszczono, głosi iż „najmądrzej dzieje się to wszystko, co się dzieje dla Rzeczypospolitej”. W bliskim sąsiedztwie Wyżynnej Bramy, niczym groźna przestroga wznosi się Wieża Więzienna, będąca częścią Zespołu Przedbramia Ulicy Długiej. Tuż za nią znajduje się jedyny w swoim rodzaju obiekt, z uwagi na bogactwo pokrytych warstwą kruszcu zdobień określany mianem Złotej Bramy. Budowla powstała w latach 1612-1614.

◀ Herb ze Złotej Bramy
▶ *The coat of arms on the Golden Gate*
▶ *Wappen am Langgassertor*

Złota Brama

▲ Dziedziniec Katowni

- ▶ *The yard of the House of Torture*
- ▶ *Hof der Peinkammer*

▲ Bractwo Św Jerzego 22

- ▶ *St George's Brotherhood*
- ▶ *St. Georgs-Halle*

▲ Złota Brama 2

- ▶ *The Golden Gate*
- ▶ *Langgasser Tor*

▲ Gotycko-renesansowy Zespół Przedbramia obejmuje Katownię - miejsce sądów i przesłuchań, połączoną tzw. Szyją z Wieżą Więzienną. W celach Szyi prezentowana jest ekspozycja dot. historii Przedbramia. Wędrowka po celach Katowni to opowieść „z dreszczykiem” o dawnym gdańskim wymiarze sprawiedliwości.

- ▶ *The gateway complex combining the architectural features of the Gothic and Renaissance, is composed of the House of Torture, originally the place where court sessions and interrogation took place, linked to the Prison Tower with the so-called Neck. The Neck building today presents an exposition picturing the history of the site. Visiting the cells of the House of Torture you will get yourself into a „horror story” of the early judicial system in Gdańsk.*
- ▶ *Im Vortorkomplex aus der Gotik und der Renaissance liegt die Peinkammer, wo einst Gerichtsverhandlungen und Verböre durchgeführt wurden und die durch den so genannten „Hals” mit dem Stockturm verbunden ist. In den Zellen des Halses ist eine Ausstellung über die Geschichte des Vortors zu sehen. Ein Spaziergang durch die Zellen der Peinkammer lässt die vergangenen grausamen Zeiten der Danziger Rechtsprechung wieder auferstehen.*

◀ Jedna z figur z fasady Złotej Bramy, symbolizująca Pokój

- ▶ *A symbolic statue of Peace from the facade of the Golden Gate*
- ▶ *Eine der symbolischen Figuren an der Fassade des Langgasser Tores*

One of the Latin mottoes reads that “the wisest are those acts that are taken for the benefit of the Polish Republic”.

Near the Upland Gate rises the Prison Tower, mark of serious warning and section of the Gdańsk House of Torture complex. Right beyond stands a unique structure called the Golden Gate due to the abundance of decorations laid in the precious metal. The Gate was built in 1612-1614.

Eine der lateinischen Inschriften am Tor lautet: „Am klügsten geschieht all das, was für die Republik geschieht.”

In der Nähe des Hohen Tores erhebt sich wie ein drobenendes Mal der Stockturm, der ein Teil des ehemaligen Danziger Gefängnisses, der Peinkammer, ist. Und gleich dahinter steht ein in seiner Art einmaliges Bauwerk, das Goldene Tor. Seinen Namen hat diesen in den Jahren 1612 – 1614 errichteten Tor wegen der reichen goldenen Verzierungen.

Ulica Długa przechodząca w Długi Targ, określana także jako Droga Królewska, to zespół kamienic należących niegdyś do najzamożniejszych i najbardziej wpływowych rodów patrycjuszowskich. Ich dawni właściciele prześcigali się w upiększaniu fasad swoich domów. Kiedyś przy każdym z nich istniało charakterystyczne dla architektury tego miasta, bogato zdobione przedproże.

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA ►

FETA International Festival of Open Air and Street Theatre ◄

Internationales Festival der Straßentheater FETA ◄

Trakt Królewski

▲ Trakt Królewski

- *The Royal Route*
- *Königsweg*

▲ Długi Targ

- *The Long Market*
- *Langer Markt*

- ◄ *Kolorowe postacie z ulicznego korowodu w czasie obchodów milenijnych*
- *Colourful figures in the street pageant during the millennium celebrations*
- *Farbige Gestalten beim Straßenumzug während der Jubiläumsfeierlichkeiten*

Długa Street [Long St.] leading up to and opening onto Długi Targ [the Long Market] is also called the Royal Route (Road). It forms a complex of town houses once owned by the wealthiest and most influential patriciate families. Their ancient hosts competed with one another in decorating the facades of their homes. Each house would once have a richly adorned entrance terrace so characteristic for the architecture of the city.

Die Langgasse und der sich daran anschließende Lange Markt gehören zum sogenannten Königsweg. Die hier stehenden Bürgerhäuser gehörten einst den reichsten und einflussreichsten Bürgern der Stadt. Früher gab es vor jedem Haus die für Danzig so charakteristischen reichgeschmückten Beischläge.

Do najbardziej znanych, a zarazem najchętniej dziś odwiedzanych należy Dom Uphagena przy ulicy Długiej 12. To dawna własność ławnika i rajcy Jana Uphagena, dzięki któremu ów klejnot epoki rokoka pełni funkcję muzeum wnętrz mieszczańskich.

◀ Fasada Domu Uphagena

- ▶ *Facade of the Uphagen House*
- ▶ *Fassade des Uphagenhauses*

Szafa gdańska ▶
A Gdańsk wardrobe ◀
Danziger Schrank ◀

Dom Uphagena

① ▲ Dom Uphagena - współcześnie: muzeum wnętrz mieszczańskich przy ul. Długiej

- ▶ *The Uphagen House – today: museum of town house interior at Long [Długa] Street*
- ▶ *Das Uphagen-Haus in der Langgasse – jetzt Museum für Innenausstattungen von Bürgerhäusern*

Dom Uphagena - mieszkania gdańskie ▶
The Uphagen House – women of Gdańsk ◀
Uphagen-Haus – Danziger Bürgerinnen ◀

The most widely known and most eagerly visited houses today include the Uphagen House at 12 Długa St. The place was once the property of an assessor and councillor, Jan Uphagen, thanks to whom this gem of the Rococo has today become the museum of townhouse interiors.

Zu den bekanntesten zu gleich zu den am liebsten von den Touristen besuchten Häusern gehört das Uphagen-Haus in der Langgasse 12. Einst war es Wohnhaus des Schöffen und Ratsberrn Johannes Uphagen, dem es zu verdanken ist, dass dieses Schmuckstück aus dem Rokoko heute als Museum des Lebens der Bürger in früheren Zeiten den Besuchern zugänglich ist.

Z kolei przy Długim Targu przykuwa wzrok smukły i lśniący w słońcu szczerzłotym blaskiem dawny Dom Speymanów - sławna Żłota Kamieniczka. Zanim udamy się spod Zielonej Bramy do Ratusza Głównego Miasta, przystańmy pod Fontanną Neptuna. Sama rzeźba boga mórz odlana została z brązu w roku 1615 przez Piotra Hussena.

◀ Fasada Żłotej Kamieniczki 12

- ▶ *The facade of the Golden House*
- ▶ *Fassade des Goldenen Hauses*

▲ Kamieniczki na Długim Targu

- ▶ *Houses at the Long Market [Długi Targ]*
- ▶ *Bürgerhäuser auf dem Langen Markt*

▲ Herb na Fontannie Neptuna

- ▶ *The coat of arms on the Neptune's Fountain*
- ▶ *Wappen am Neptunbrunnen*

▲ Neptun także bierze udział w gdańskich imprezach 10

- ▶ *Neptune is also present at Gdańsk events*
- ▶ *Neptun nimmt auch an Danziger Veranstaltungen teil*

Neptun

Further on, at Długi Targ, the eye is caught by a slender structure, its gold ornaments glistening in the sun. This was the residence of the Speyman family, the famous Golden House. Before we turn back from the Green Gate and head for the Main City Hall, let us stop at the Neptune Fountain. The figure of the sea god itself was cast in bronze by Peter Hussen in 1615.

Auf dem Langen Markt zieht ein in der Sonne glänzendes schmales Haus den Blick auf sich. Es ist das Goldene Haus, dessen Fassade mit goldenen Skulpturen und Verzierungen geschmückt ist. Wahrzeichen von Danzig ist der Neptunbrunnen. Dieser Brunnen zu Ehren des Gottes der Meere wurde 1615 von Peter Hussen in Bronze gegossen.

Ratusz Głównego Miasta - dawna siedziba władz, w przeszłości zaś niejednokrotnie rezydencja królewska. Już w drugiej połowie XIV wieku istniała tu murowana gotycka budowla. Po pożarze w roku 1556 nadano bryle charakter renesansowy. Wieżę zwieńczoną miedzianym hełmem, ozdobiono złotą statua króla Zygmunta Augusta, który od roku 1561 spogląda na miasto z wysokości 82 metrów.

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA GDAŃSKA

Ratusz

Wieża Ratusza o wysokości 82 m ►

The 82 metre high Town Hall tower ◀

Der Rathausturm ist 82 m hoch ◀

▲ Ratusz - Wielka Sala Rady

- *The Town Hall – the Council's Grand Chamber*
- *Rathaus – Rote Ratsstube*

▲ Ratusz Głównego Miasta 7

- *The Town Hall of the Main City*
- *Rechtstädtisches Rathaus*

Isaak van den Blocke - "Modlitwa Salomona" (1608),
fragment dekoracji stropowej w Wielkiej Sali Rady

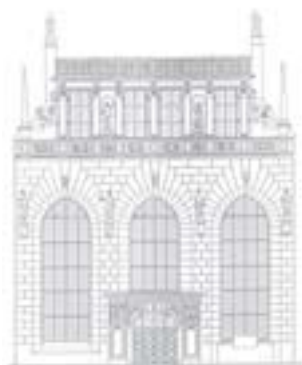
*Isaak van den Blocke – „Salomon's Prayer” (1608),
fragment of the ornamental ceiling of the Council's Grand Chamber*

*Isaak van den Blocke – „Gebet des Salomon” (1608),
Teil der Deckendekoration in der Roten Ratsstube*

The Main City Hall, once the city authorities' offices, would many a times have served as the royal residence. A brick Gothic structure had existed here as early as in the second half of the 14th century. Following the fire of 1556 the structure was given its Renaissance character. The tower topped with a copper helm was adorned with a gilded statue of king Sigismund Augustus who since 1561 has continued to watch the town from the height of 82 metres.

Das Rechtstädtische Rathaus war der Sitz des Stadtrates und häufig auch Residenz von Königen. Schon in der zweiten Hälfte des 14. Jahrhunderts stand hier ein gotisches Bauwerk. Nach dem großen Brand im Jahre 1556 wurde das Gebäude im Stil der Renaissance umgebaut. Der schlanke Rathausturm ist mit einem kupfernen Helm geschmückt, auf dem die Figur des Königs Sigismund August seit 1561 in einer Höhe von 82 Metern über die Stadt wacht.

Dwór Artusa - jeden z najwytworniejszych w mieście gmachów, z dominującą ponad dachem Fortuną, którego portal zdobią płaskorzeźbione podobizny polskich królów Zygmunta III i Władysława IV. Ponad nimi wznoszą się posągi Temistoklesa, Scypiona Afrykańskiego, Kamillusa i Judy Machabeusza, a także personifikacje Siły i Sprawiedliwości.

- ◀ Rysunek fasady Dworu Artusa
- ▶ *A drawing – the facade of the Artus Court*
- ▶ *Fassade des Artushofes, Zeichnung*

Dwór Artusa

▲ Dwór Artusa 9

- ▶ *The Artus Court*
- ▶ *Artushof*

▲ Bogate wnętrze Dworu Artusa

- ▶ *Rich interiors of the Artus Court*
- ▶ *Reiche Innenausstattung des Artushofes*

- Mercury przed Dworu Artusa ▶
- Mercury in front of the Artus Court* ◀
- Merkur vor dem Artushof* ◀

The Artus Court, one of the most elegant buildings in the city, has a gable dominated by the towering figure of Fortune. Its doorway is adorned with reliefs of Polish kings, Sigismund III and Ladislaus IV. Above rise the figures of Themistocles, Scipio Africanus, Marius Camillus and des Juda Maccabäus sowie zwei Skulpturen, die die Macht und die Gerechtigkeit personifizieren.

Der Artushof ist eines der elegantesten Gebäude der Stadt. Die Göttin Fortuna ragt weit über das Dach hinaus und das Portal schmücken die Portraits der polnischen Könige Sigismund III. und Wladyslaw IV. Über ihnen erheben sich die Figuren des Themistokles, Scipio Africanus, Marius Camillus und des Juda Maccabäus sowie zwei Skulpturen, die die Macht und die Gerechtigkeit personifizieren.

Der Danziger Artushof ist nicht nur ein Ort, an dem viele wertvolle Gemälde, wie zum Beispiel das Portrait des Königs Kasimir Jagiellonczyk, und Skulpturen zusammengetragen sind.

Gdański Dwór Artusa to nie tylko miejsce, gdzie nagromadzono wiele cennych malowideł oraz rzeźb, wśród których ujrzeć można podobiznę króla Kazimierza Jagiellończyka. To również modele starych żaglowców, przytwierdzone do ścian pancerze rycerskie, wreszcie 12-metrowy król wszystkich pieców, renesansowe dzieło mistrza Jerzego Stelzenera.

Poważnie zniszczony podczas ostatniej wojny, do dziś cierpliwie leczy rany. Jak dawniej jest pierwszym salonem miasta, świadkiem wizyt królewskich i najbardziej doniosłych wydarzeń, miejscem spotkań z przywódcami wielu krajów i światowej sławy osobistościami.

- ▼ Rycina przedstawiająca Dwór Artusa z XVIII w
- ▶ *An 18th c. plate depicting the Artus Court*
- ▶ *Artusbof im 18. Jabrbundert, Kupferstich*

▲ Zniszczenia wojenne - Dwór Artusa w 1945 roku

- ▶ *War damages – Artus Court in 1945*
- ▶ *Kriegsfolgen – der Artusbof 1945*

▲ Fasada Dworu Artusa

- ▶ *The facade of the Artus Court*
- ▶ *Fassade des Artusbofes*

Na 520 kafkach wspaniałego "króla pieców" (wys. 12 m) znajdują się podobizny najważniejszych postaci świata katolickiego i luterańskiego I poł. XVI w.

The 520 tiles of the imposing 'king of stoves' (12 m high) bear portraits of the major figures of the Catholic and Lutheran worlds of the first half of the 16th century.

Auf den 520 Ofenkacheln des „Königs der Öfen“ (Höhe 12 m) sind die Portraits von katholischen und lutheranischen Persönlichkeiten der ersten Hälfte des 16. Jabrbunderts abgebildet

The Artus Court in Gdańsk is a gallery containing many valuable paintings and sculptures, including a portrait of king Casimir the Jagiellonian. These are supplemented with model sailing boats, suits of armour fixed to the walls, and a 12-metre high stove of stoves, the Renaissance masterpiece by George Stelzener. Severely damaged during the war, the Court has patiently been healing its wounds to date. Now, as in the past, it serves as the first reception hall of the city, witnesses royal visits and the most important events, and is the meeting place with numerous state leaders and world-renown celebrities.

Hier sind auch Modelle alter stolzer Segelschiffe, Ritterrüstungen und der König aller polnischen Öfen, der 12 Meter hohe Kachelofen zu sehen, ein Werk von Georg Stelzner aus der Renaissance. Bis heute sind am Gebäude die Folgen des letzten Krieges zu erkennen. Doch ist der Artusbof so wie einst wieder der erste Salon der Stadt Danzig, Zeuge wichtiger Besuche von Königen und großen Feierlichkeiten, Ort der Zusammenkünfte von Staatsoberhäuptern aus vielen Ländern und weltbekannten Persönlichkeiten.

Z Dworu Artusa już niedaleko do największej w Polsce zabytkowej świątyni. Dominujący nad miastem Kościół Mariacki wita przyjezdnych już z odległości kilku mil, doskonale widoczny tak od strony lądu, jak i morza. Należy do największych świątyń europejskich i nie ma równej sobie wśród kościołów wzniesionych z cegły. Jej początki sięgają XII wieku, jednak kamień węgielny pod obecną świątynię położony został w marcu 1343 roku. Rozbudowywana i coraz bardziej powiększana piękniała z każdym dziesięcioleciem. Łącznie budowa ogromnej świątyni trwała ponad półtora wieku.

Cennym zabytkiem jest główny ołtarz bazyliki, którego centralna część przedstawia scenę koronacji Najświętszej Marii Panny. Twórcą późnogotyckiego dzieła jest mistrz Michał Schwarz z Augsburga (podobno uczeń samego Dürera).

Kościół Mariacki

▲ Kościół Najświętszej Marii Panny 24

- ▶ *St Mary's Church*
- ▶ *Marienkirche*

Fragment ołtarza św. Jadwigi
powstał w latach 1435-40 w warsztacie gdańskim

*A fragment of St Jadwiga's altar built
by a Gdańsk craftsman in 1435-40*

*Teil des St. Hedwigs-Altars, der 1435-1440
in einer Danziger Werkstatt entstand*

A brief walk will take us from Artus Court to the largest historic church in Poland, St Mary's. Dominating the cityscape, it welcomes visitors from a distance of several miles, clearly visible from both the land and the sea. The church ranks among the largest European shrines and has no match among other sacral structures of brick. The origins of the shrine date back to the 12th century, although the corner stone of the present church was laid in March 1343. The structure was expanded and adorned decade after decade only to be completed after more than one and a half centuries. A precious historic object inside is the main basilica altar with the central panel depicting coronation of the Blessed Virgin Mary. The author of this late Gothic masterpiece was Michael Schwarz from Augsburg (apparently a disciple of Dürer himself).

Vom Artushof ist es nicht weit zur größten historischen Kirche in Polen. Die über die Stadt dominierende Marienkirche begrüßt die Besucher schon aus großer Entfernung und ist von Land und von See als das Wahrzeichen Danzigs auszumachen. Es gibt keine größere Backsteinkirche in Europa. Ihre Anfänge geben bis in das 12. Jahrhundert zurück; der Grundstein unter die heutige Kirche wurde im März 1343 gelegt und der Bau sollte über 150 Jahre dauern. Doch wurde sie mit jedem Jahrzehnt schöner und größer. Ein wertvolles Kunstwerk in der Kirche ist der Hauptaltar, in dessen Zentrum die Krönung der Gottesmutter dargestellt ist. Dieser spätgotische Altar wurde von dem Schüler Dürers, Michael Schwarz aus Augsburg geschaffen.

Jedną z największych osobliwości znajdujących się wewnątrz ogromnej świątyni jest słynny zegar astronomiczny. Wykonał go w latach 1464-1470 Hans Düringer. Z kolei Kaplicę św. Rajnolda w przyziemiu wielkiej wieży kościelnej, poza kopią tryptyku Hansa Memlinga „Sąd Ostateczny” zdbi gdańska „Pieta”, będąca dziełem mistrza Pięknej Madonny.

Malowniczo prezentuje się na tle Mariackiej świątyni młodsza jej siostra - piękna barokowa Kaplica Królewska z charakterystycznymi trzema kopułkami. Do jej powstania przyczynił się Jan III Sobieski, który podczas swego pobytu nad Motławą, w roku 1677 zabiegał u władz miasta o nowy kościół dla gdańskich katolików. Budowlę według projektu Tylmana z Gameren ukończono w roku 1681.

"Sąd Ostateczny" Hansa Memlinga z 1473 roku. ▶
Oryginał w Muzeum Narodowym w Gdańsku

„The Last Judgement” by Hans Memling, 1473. ◀
The original is displayed at the National Museum in Gdańsk
Hans Memling „Das letzte Gericht” (1473), ◀
Original im Nationalmuseum Danzig

Fragment zegara astronomicznego
autorstwa Hansa Düringera
wykonany w latach 1464-1470 ▼

A fragment of the astronomical clock by
Hans Düringer, built in 1464-1470 ◀
Teil der astronomischen
Uhr von Hans Düring (gebaut 1464-1470) ◀

▲ Sklepienia gwiazdzone - transept

- ▶ Stellar vaults – the transept
- ▶ Sterngewölbe – Querschiff

▲ Ołtarz autorstwa mistrza Michała Schwarza z Augsburga (1508-1517 r.) ▲

The altar by master Michael Schwarz
from Augsburg (1508 – 1517) ◀
Altar des Meisters Michael Schwarz
aus Augsburg (1508-1517) ◀

◀ „Pieta”, dzieło mistrza Pięknej Madonny, powstała ok. 1410 roku
▶ „Pieta” – the work of the master who sculpted the Beautiful
Madonna, comes from around 1410
▶ „Pieta”, ein Werk des Meisters der Schönen Madonna, um 1410

One of the greatest curiosities inside is the astronomical clock built by Hans Düringer in 1464-1470. St Reynold's chapel at the foot of the bulky church tower is adorned with a copy of Hans Memling's "Last Judgement" and a Gdańsk Pieta sculpted by the author of the Beautiful Madonna. The younger sister of St Mary's church, the baroque Royal Chapel, forms a picturesque view against the bulk of the church. The building, with its three characteristic domes, was constructed on inspiration from king John Sobieski III who appealed to the city authorities to erect a new church for the Gdańsk Catholics during his stay of 1677. Based on the design by Tylman of Gameren, the structure was completed in 1681.

Zu den wertvollsten und bewunderswerten Kunstwerken in der Kirche gehört auch die astronomische Uhr. In den Jahren 1464 – 1470 schuf der Uhrmachermeister Hans Düringer dieses gewaltige Wunder der menschlichen Schöpferkraft. Die St. Reinholds-Kapelle in den Kellerräumen unter dem gewaltigen Kirchturm schmückt eine Kopie des berühmten Gemäldes von Hans Memling „Das letzte Gericht” und auch die Danziger Pieta, die von der Hand des Meisters der Schönen Madonna stammt. Sehr malerisch vor dem Hintergrund der großen Marienkirche steht deren jüngere Schwester – die barocke Königskapelle mit ihren drei charakteristischen Kuppeln. Zu ihrem Bau trug Jan III Sobieski bei, der bei seinem Besuch 1677 in Danzig sich beim Stadtrat um eine neue Kirche für die Danziger Katholiken bemühte. 1681 wurde die Kapelle nach einem Entwurf von Tillman van Gameren fertiggestellt.

Spod kościoła Najświętszej Marii Panny wprost nad Motławę, pod niskim łukiem średniowiecznej Bramy Mariackiej wiedzie jedna z najpiękniejszych gdańskich uliczek: Mariacka. Zaciszny zaułek jest wspaniałym przykładem dawnej zabudowy gdańskiej z charakterystycznymi przedprozami, rzygaczami i wąskimi, bogato dekorowanymi fasadami kamienic. Dziś na Mariackiej królują warsztaty jubilerskie oraz galerie z unikatową biżuterią z bursztynu. Znajduje się tu także siedziba Muzeum Archeologicznego.

◀ Gdańsk od wieków słynie z niezwykłych dzieł sztuki bursztyniarskiej. Ich uroda, elegancja i bogactwo sprawiły, że docierały na dwory książęce i królewskie całej Europy, a wraz z nimi legenda bursztynu. Współczesny Gdańsk kultywuje wiekowe tradycje światowej stolicy bursztynu. Na zdjęciu: „Akt kobiety wg Rodina”, największa na świecie rzeźba w jednej bryle bursztynu (2,5 kg). Ekspонат z kolekcji L. Myrty

▶ *Gdańsk has long been famous for unusual specimens of the art of processing amber. The beauty and abundance of artefacts and jewellery paved the way to princely and royal courts all around Europe spreading the legend of amber. Contemporary Gdańsk continues centuries of its traditional status of the amber capital. On the photo: „A nude woman after Rodin” – the largest sculpture carved of a single piece of amber in the world (2.5 kg). An exhibit of L. Myrta's collection*

▶ *Danzig ist seit Jahrhunderten bekannt für die Bernsteinkunst. Seine Schönheit, Eleganz und Vielfalt brachten den Bernstein an die Höfe von Fürsten und Königen in ganz Europa. Heute führt Danzig die Traditionen der Bernsteinkunst als Welthauptstadt des Bernsteins fort. Abgebildet ist hier „der Akt nach Rodin”, die größte Bernsteinskulptur aus einem Stück (2,5 kg); aus der Sammlung von L. Myrtha*

▲ Mariacka - urokliwa uliczka, pełna sklepików z wyrobami z bursztynu

- ▶ *St Mary's [Mariacka] Street – a charming street lined with tiny amber shops*
- ▶ *Frauengasse – eine der malerischsten Gassen mit ihren vielen Bernsteinkläden*

▲ Widok na Bazylikę Mariacką

- ▶ *A view of St Mary's Basilica*
- ▶ *Marienkirche*

Ulica Mariacka

From the foot of the St Mary's Church, onwards straight to the Motława River and through the low arch of St Mary's Gate runs one of the most beautiful streets in Gdańsk, St Mary's Street. This quiet lane is an exquisite example of the early Gdańsk architecture with the characteristic entrance terraces, gargoyles, and narrow, richly decorated house fronts. Today, the street is reigned by jewellers and galleries displaying unique amber jewellery. The Archaeological Museum is also located at this street.

Von der Marienkirche führt durch den niedrigen Torbogen des gotischen Frauentors eine der schönsten Danziger Gassen, die Frauengasse, zur Motłau. Diese stimmungsvolle Gasse ist hervorragendes Beispiel für die einstige Danziger Architektur: Beischläge, Wasserspeier und reich verzierte Fassaden der schmalen Bürgerhäuser. Heute gibt es in der Frauengasse unzählige Goldschmiedewerkstätten und Galerien, in denen Schmuck und andere Wunder aus Bernstein angeboten werden. Am Frauentor hat das Archäologische Museum seinen Sitz.

Gotycki Kościół św. Mikołaja od niemal ośmiu wieków znajduje się we władaniu Zakonu Dominikanów. W roku 1227 sprowadził ich do Gdańska pomorski książę Świętopełk, przekazując romańską świątynię w sercu miasta. Dominikanie przez wieki odgrywali w Gdańsku ważną, kulturotwórczą rolę. W roku 1260 papież Aleksander IV udzielił dominikanom przywileju odpustowego, który dał początek znanemu w całej Europie i istniejącemu do dziś dnia Jarmarkowi św. Dominika.

Obecny kształt trójnawowej gotyckiej fary Kościół św. Mikołaja uzyskał w XIV/XV w. Ta jedyna nie zniszczona podczas wojny świątynia zachwyca oryginalnym, bogatym wystrojem z XVII/XVIII wieku oraz późnobarokowym, wysokiej klasy prospektem organowym.

Kościół św. Mikołaja

▲ Wnętrze kościoła

- ▶ *The Church inside*
- ▶ *Innenraum der Kirche*

▲ Kościół św. Mikołaja w Gdańsku

- ▶ *St Nicholas Church in Gdańsk*
- ▶ *Die Nicolai-Kirche in Danzig*

- ◀ *Rzeźba biskupa z bocznego ołtarza Bazyliki /1 poł. XVIII w./*
- ▶ *Sculpture (first half of the XVIII th century) representing a bishop, in the Basilica's Side Altar*
- ▶ *Skulptur eines Bischofs auf dem Seitenaltar der Kirche /1. Hälfte 18.Jh./*

The Gothic church of St Nicholas has been in the Dominican domain for almost eight centuries. The friars were first brought to Gdańsk in 1227 by Świętopełk, Prince of Pomerania, who endowed them with a Romanesque shrine in the heart of the city. For ages the Dominicans played an important role in Gdańsk laying out the path of cultural development. In 1260 the friars obtained a church fair privilege from pope Alexander IV. That was the beginning to St Dominic Fair cultivated here and known in Europe to this day.

St Nicholas church was given its present shape of a three-aisle Gothic parish church at the turn of the 14th and 15th centuries. The shrine, the only temple to have escaped war destruction unscathed, delights the eye with its original, rich 17th and 18th century decor and a late-Baroque, high class organ.

Die gotische Nicolai-Kirche gehört seit fast acht Jahrhunderten zum Dominikanerorden. Im Jahre 1227 kamen die Dominikaner nach Danzig auf Erlass des pommerischen Fürsten Świętopełk, der ihnen eine romanische Kirche im Herzen der Stadt überliess. Der Dominikanerorden spielte im Laufe der Jahrhunderte eine sehr wichtige kulturbildende Rolle in Danzig. Im Jahr 1260 erteilte Papst Alexander IV. dem Orden das Ablass-Privileg. Dies war die Grundlage für den noch heute abgehaltenen und in ganz Europa bekannten Dominikanermarkt.

Ihr gegenwärtiges Aussehen erhielt die Nicolai-Kirche im 14./15. Jahrhundert. Als einzige Kirche in Danzig erlitt die Kirche keinerlei Zerstörungen und begeistert heute durch ihre originale reiche Innenausstattung aus dem 17./18. Jahrhundert und auch den herrlichen hochklassigen Orgelprospekt aus dem Spätbarock.

Tradycja Jarmarku św. Dominika sięga XIII wieku. W XVI w. ściągały do Gdańska rzesze niemieckich, francuskich, angielskich, a nawet hiszpańskich i portugalskich kupców. Do portu zawijały ponad 400 okrętów z francuskim i hiszpańskim winem, jedwabiem, konfiturami, portugalskimi przyprawami korzennymi, cyną i sukniem angielskim. Przybywali zewsząd cyrkowcy, akrobaci, kuglarze i trupy aktorskie. Dziś również sierpniowy jarmark jest atrakcją dla turystów i mieszkańców, łącząc handlowy kiermasz z bogatym programem imprez kulturalnych i sportowych.

▲ Do portu zawijały okręty...

- ▶ *The port took in vessels...*
- ▶ *Im Hafen machten Schiffe fest...*

Zachęcamy do odwiedzenia licznych ekskluzywnych galerii i małych sklepów jubilerskich oferujących wyroby z bursztynu. ▶

We encourage you to visit numerous exclusive galleries and tiny jeweller shops offering amber products. ◀

Einen Besuch wert sind die zahlreichen exklusiven Galerien und kleinen Schmuckläden, die ein großes Angebot von Gegenständen aus Bernstein haben. ◀

▲ przybywali zewsząd cyrkowcy...

- ▶ *in came circus troupes...*
- ▶ *von überallher kamen Zirkuskünstler...*

Jarmark

▲ ... i trupy aktorskie.

- ▶ ... and actors from all parts of the continent.
- ▶ ... und Schauspieltruppen.

św. Dominika

The tradition of St Dominic Fair goes back to the 13th century. The event would attract German, French, English, even Spanish and Portuguese merchants to Gdańsk. The port took over 400 vessels carrying French and Spanish wine, silk, jams, Portuguese spices, tin, and English cloth. In came circus troupes, acrobats, jugglers, and actors from all parts of the continent. Today, the August fair continues to attract tourists and residents to its stall combining trade with a rich programme of cultural and sport events.

Die Tradition des Dominikanermarktes geht bis in das 13. Jahrhundert zurück. Kaufleute aus Deutschland, Frankreich, England, Spanien und sogar Portugal kamen derzeit nach Danzig. Im Hafen machten über 400 Schiffe mit französischem und spanischem Wein, Seide, Konfitüren, portugiesischen Gewürzen, englischem Zinn und Tuch fest. Von überallher kamen Akrobaten, Zirkuskünstler, Gaukler und Schauspieltruppen. Auch heute ist der Markt im August ein großer Anziehungspunkt für Besucher und Einwohner. Der typische Marktbandel ist verbunden mit einem reichhaltigem Angebot an Kultur- und Sportveranstaltungen.

Nieopodal skrzyżowania traktu zwanego Korzennym Miastem z kanałem Raduni stanął około roku 1382 pierwszy Ratusz Starego Miasta. U progu wieku XVI wzniesiono w tym miejscu nowy budynek, którego dwukondygnacyjna bryła o dwóch czterospadowych dachach od samego początku zachwycała harmonią proporcji.

Fotografia z przełomu wieku przedstawiająca Ratusz Staromiejski ▶

The entrance to the Old Town Hall ◀

Altstädtisches Rathaus um die Jahrhundertwende ◀

Ratusz Staromiejski

▲ Ratusz Staromiejski

8

- ▶ *The Old Town Hall*
- ▶ *Altstädtisches Rathaus*

▲ Portal Ratusza Staromiejskiego

- ▶ *The entrance to the Old Town Hall*
- ▶ *Portal des Altstädtischen Rathauses*

Zegar gdański (1750) ▶

A Gdańsk clock (1750) ◀

Danziger Uhr (1750) ◀

The first Old City Hall was erected at the crossing of the so-called Spice route and the Radunia canal about 1382. At the turn of the 16th century a new structure replaced the old building. Its two-storey high body was topped with a hip roof and since the day it was built has never stopped evoking admiration for its harmony of proportions.

Nicht weit von der Kreuzung von Pfefferstadt und Radaunekanal stand um 1382 des erste Altstädtische Rathaus. Zu Beginn des 14. Jahrhunderts wurde jedoch hier ein neues Gebäude errichtet, das mit seinen zwei Stockwerken und dem steilen Walmdach von Anfang an Begeisterung erweckte.

Splendoru dodawał jej główny portal ozdobiony polskim orłem, herbami Gdańska i Prus Królewskich oraz rzeźby umieszczone zarówno na szczycie centralnym a także na dwóch wieżyczkach narożnych. Za twórcę Ratusza Staromiejskiego uznaje się Antoniego van Obberghena, który przeniósł na grunt gdański zarówno elementy architektury niderlandzkiej, jak i duńskiej.

Wielka Sala zwana Mieszcząską, poczynając od końca XVI wieku, była miejscem doniosłych w życiu tej części miasta wydarzeń. Odbywały się tu również patrycjuszowskie zaślubiny i wielkie bale. Dziś w Ratuszu Staromiejskim mieści się prężnie działające Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk.

W Ratuszu Staromiejskim ma swoją siedzibę prężnie działające Nadbałtyckie Centrum Kultury Gdańsk, animator wielu ciekawych przedsięwzięć i wydarzeń kulturalnych ▶

◀ *The Old Town Hall lends its premises to the main offices of the Baltic Sea Culture Centre Gdańsk, animator of many interesting cultural ventures and events*

◀ *Im Altstädtischen Rathaus hat das Ostsee-Kulturzentrum Gdańsk, Organisator vieler kultureller Veranstaltungen, seinen Sitz.*

▲ Sala Mieszcząńska Ratusza Staromiejskiego

- ▶ *The Burgber Chamber of the Old Town Hall*
- ▶ *Bürgersaal im Altstädtischen Rathaus*

▲ Skwer przed Rauszem: pomnik Jana Heweliusza i zegar słoneczny

- ▶ *The square in front of the Town Hall: the Hevelius monument and sundial*
- ▶ *Park bei der Großen Mühle: Heveliusdenkmal und Sonnenuhr*

The splendour of the building was highlighted by the main doorway adorned with the Polish eagle, coats of arms of Gdańsk and Royal Prussia, and sculptures placed centrally above and on two corner turrets. The authorship of the Old City Hall is attributed to Antony van Obberghen who imported both Dutch and Danish architectural elements to Gdańsk. Beginning with late 16th century its large chamber called the Burgber hall was used as the venue for events of historic proportions in this part of the city. Here, the patriciate celebrated their weddings and held grand balls. Today the Old City Hall houses the actively operating Baltic Sea Culture Centre Gdańsk.

Schmuck des Rathauses ist das Haupteingangstor mit dem polnischen Adler, den Wappen von Danzig und Königspreußen und auch der mit Skulpturen verzierte Giebel und die zwei Ecktürme. Den Entwurf für dieses Rathaus schuf Anton van Obberghen, der Elemente der niederländischen und auch der dänischen Architektur nach Danzig brachte. Der große Saal, der auch Bürgersaal genannt wird, war seit dem 16. Jahrhundert Ort wichtiger Feierlichkeiten in diesem Teil der Stadt. Hier fanden Hochzeiten der Patrizier und große Bälle statt. Heute hat im Rathaus das sehr aktiv wirkende das Ostsee-Kulturzentrum Gdańsk seinen Sitz.

Ze wszystkich budowli sakralnych Starego Miasta najszacowniejszą jest Kościół św. Katarzyny. Gotycka trzynawowa fara, od wieków wpisana w pejzaż nadmotławskiego grodu, budzi zachwyt i skłania do refleksji nad przeszłością.

Kościół

▼ Czterooktawowy carillon w Kościele św. Katarzyny nie jest w Gdańsku jedyny. 31 grudnia 2000 roku na wieży Ratusza Głównego Miasta zawisło 37 dzwonów, replika XVI-wiecznego instrumentu Johanna Moora. Gdańsk jest carillonową stolicą Polski

- ▶ *The four-octave carillon of St Catherine's Church is not the only instrument of the kind in Gdańsk. On 31st December 2000 37 bells, a replica of the 16th century instrument by Johannes Moor, were installed on the tower of the Town Hall of the Main City. Gdańsk is the carillon capital of Poland*
- ▶ *Das Vier-Oktaven-Carillon in der Katharinenkirche ist nicht das einzige in Danzig. Seit dem 31. Dezember 2000 gibt es auch solch ein Glockenspiel mit 37 Glocken im Turm des Rechtstädtischen Rathauses. Dieses Carillon ist eine Kopie des Instruments von Johannes Moor aus dem 16. Jahrhundert. Danzig ist die Carillon-Hauptstadt Polens.*

▲ Kościół św. Katarzyny 31

Wieża kościoła jest siedzibą jednego w Polsce Muzeum Zegarów Wieżowych. Kolekcja cennych mechanizmów jest reprezentatywna dla całego okresu rozwoju zegarmistrzostwa od XV do XX wieku.

- ▶ *St Catherine's Church*
The Tower Clock Museum – so far only in Poland – collects and restores tower clocks. The collection of precious mechanisms represents a cross-section of the art of clock-making era, from the 15. through to the 20. century.
- ▶ *Katharinenkirche*
Im Kirchturm ist das in Polen einzige Turmuhrenmuseum untergebracht. Die hier ausgestellten wertvollen Uhren geben einen Überblick über die Kunst der Uhrmacher vom 15. bis zum 20. Jahrhundert.

Out of all sacral structures of the Old City the most respectable is St Catherine's Church. This gothic, three-aisle parish church has for ages been a mark in the cityscape inspiring admiration and reflective thoughts about the past.

▲ Carillon w Kościele św. Katarzyny

Gdańsk, jako jedyny w Polsce, posiada te cenne instrumenty. Festiwal Carillonowy to kolejny przykład powrotu do dawnych tradycji miasta. Repertuar jego stanowi przegląd wspaniałych dzieł od barokowych kompozycji Jana Sebastiana Bacha po XX-wieczne utwory Artura Rubinsteina.

- ▶ *The carillon at St Catherine's*
Gdańsk is the only Polish city to have two precious instruments of the kind. The carillon festival is another example of the city's reviving its ancient traditions. The repertoire provides a cross-section of the exquisite masterpieces of the rich carillon-music literature, from Baroque pieces by Johann Sebastian Bach to the 20. century compositions by Arthur Rubinstein.
- ▶ *Das Carillon in der Katharinenkirche*
Danzig, als einzige Stadt in Polen, besitzt diese wertvollen Instrumente. Das Glockenspielfestival ist ein weiteres Beispiel für die Erhaltung der Traditionen der Stadt an der Motlau. Das Repertoire der Konzerte reicht von herrlichen Barockkompositionen Bachs bis hin zu im 20. Jahrhundert entstandenen Werken Artur Rubinsteins.

Von allen Kirchen der Altstadt ist wohl die Katharinenkirche die würdevollste. Das dreischiffige gotische Gebäude, das seit Jahrhunderten zum Stadtbild gehört, erweckt Begeisterung und regt zum Nachdenken über die Vergangenheit an.

Wysoką, liczącą 76 metrów wieżę zdobi zaprojektowany przez Jakuba van den Blocka hełm, często określany mianem „korony miasta”. Umieszczono tu słynne dzwony kurantowe, których zespół, poczynając od XVI wieku wielokrotnie był zmieniany i uzupełniany. Dziś w obszernym wnętrzu wieży mieści się Muzeum Zegarów Wieżowych.

Epitafium Jana Heweliusza ►

Jan Hevelius epitaph ◀

Epitaphium von Johannes Hevelius ◀

św. Katarzyny

▲ Fasada Kościoła św. Katarzyny

► *The facade of St Catherine's Church*

► *Fassade der Katharinenkirche*

Rzeźba z Kościoła św. Katarzyny; Muzeum Narodowe ►

A sculpture from St Catherine's Church; The National Museum ◀

Skulptur in der Katharinenkirche; Nationalmuseum ◀

Its 76 metre high tower is adorned with a helm designed by Jacob van den Block, frequently referred to as the "crown of the city". The tower holds the famous carillon bells many times changed and supplemented since the 16th century. Today the spacious tower houses the Tower Clock Museum.

Der 76 Meter hohe Turm ist mit einem von Jacob van den Blocke entworfenen Helm geschmückt, der häufig auch als „Krone der Stadt“ bezeichnet wird. Im Turm ist das berühmte Carillon. Dieses Glockenspiel wurde seit dem 16. Jahrhundert oftmals verändert und ergänzt. Heute befindet sich im weiträumigen Turm auch das Turmuhrmuseum.

Gdańsk jest miastem przyjaznym żeglarzom. Chętnie odwiedzają gród nad Motławą. W lipcu 2000 roku był portem - gospodarzem słynnych regat The Cutty Sark Tall Ships' Race'2000. Od wielu lat corocznie gości uczestników wielkiego międzynarodowego zlotu żeglarskiego Baltic Sail odbywającego się w Norrköping, Karlskronie, Rostoku, Gdańsku, Lubece i Helsingør. Gdańska część imprezy – „Sail Gdańsk” to barwne święto żagli w historycznym sercu miasta.

Marina

▲ Marina Gdańsk 38

- ▶ *The Gdańsk Marina*
- ▶ *Yachthafen „Marina” Danzig*

▲ Port jachtowy usytuowany w sercu miasta nad Motławą.
Pierwsza w Polsce pływająca przystań żeglarska, całodobowa, 80 miejsc

◀ *A yachting port on the Motława River in the heart of the city. This is the first Polish floating harbour open day and night and capable of taking 80 boats*

◀ *Der Yachthafen liegt im Herzen der Stadt an der Motlau. Er ist der erste schwimmende Yachthafen in Polen mit 80 Anlegeplätzen.*

▶ Gmach Polskiej Filharmonii Bałtyckiej nad Motławą

◀ *The Polish Baltic Philharmonic Hall on the Motława River*

◀ *Gebäude der Ostsee-Philharmonie an der Motlau*

Gdańsk is friendly to sailors who eagerly visit the town on the Motława River. In July 2000 the port hosted the famous Cutty Sark Tall Ships' Race'2000. For years the city has taken part in the large annual international sailors' rally, 'Baltic Sail' held in Norrköping, Karlskrona, Rostock, Gdańsk, Lübeck, and Helsingør. The Gdańsk part of the event held under the name of 'Sail Gdańsk' makes a colourful sailing holiday set in the heart of the historic city centre.

Danzig besuchen gern Segler aus aller Welt. Im Juli 2000 war die Stadt Gastgeber der bekannten Regatta The Cutty Sark Tall Ships' Race'2000. Seit vielen Jahren machen in Danzig Segeljachten fest, die an der großen internationalen Segelveranstaltung „Baltic Sail“ teilnehmen. Bei dieser Veranstaltung sind die Städte Norrköping, Karlskrona, Rostock, Danzig, Lübeck und Helsingør Anlaufhäfen. In Danzig ist die „Sail Gdansk“ ein buntes Fest der Segler im Herzen der historischen Altstadt.

Wiele jest jeszcze, zarówno w samym Gdańsku, jak i na jego obrzeżach, miejsc ze wszech miar godnych widzenia. Dość wspomnieć o Żurawiu, usytuowanym nad Motławą starym dźwigu portowym, Twierdzy Wisłoujście...

Twierdza Wisłoujście

Twierdza Wisłoujście ►
 The Wisłoujście Fortress ◀
 Festung Weichselmünde ◀

Żuraw

▲ Średniowieczny Żuraw

- *The Mediaeval Crane*
- *Das mittelalterliche Krantor*

Koło Żurawia ▲
 The wheel of the Crane ◀
 Antriebsrad im Krantor ◀

▲ W XV w. średniowieczna brama miejska została przekształcona w potężny, jeden z największych w Europie dźwigów portowych, zwany Żurawiem. Przeładowywał ciężką drobnicę oraz służył do stawiania masztów na statkach.

- *In the 15th century a Mediaeval city gate was transformed into a powerful, one of the largest in Europe port lifting devices called the Crane. It would reload heavy cargo and help put up ship masts.*
- *Im 15. Jahrhundert wurde das mittelalterliche Stadttor umgebaut in einen gewaltigen Hafenkran, der einer der größten in Europa war. Er diente zur Umladung von schweren Gütern und auch zum Setzen von Schiffsmasten.*

▲ Centralne Muzeum Morskie 6

Zabytkowe spichlerze położone naprzeciw Żurawia, po drugiej stronie Motławy na Wyspie Ołowianka są siedzibą Centralnego Muzeum Morskiego.

- *Authentic granaries facing the Crane across the Motława River on the bank of the Ołowianka [Lead Island] house the Polish Maritime Museum.*
- *Die historischen Speicher am dem Krantor gegenüber liegenden Ufer der Motłau auf dem Bleibof sind die Gebäude des Zentralen Meeremuseums.*

Gdańsk and its vicinities are rich in other sites definitely worth visiting. Let us mention but the old port Crane leaning over the Motława River; the Fortress of Wisłoujście...

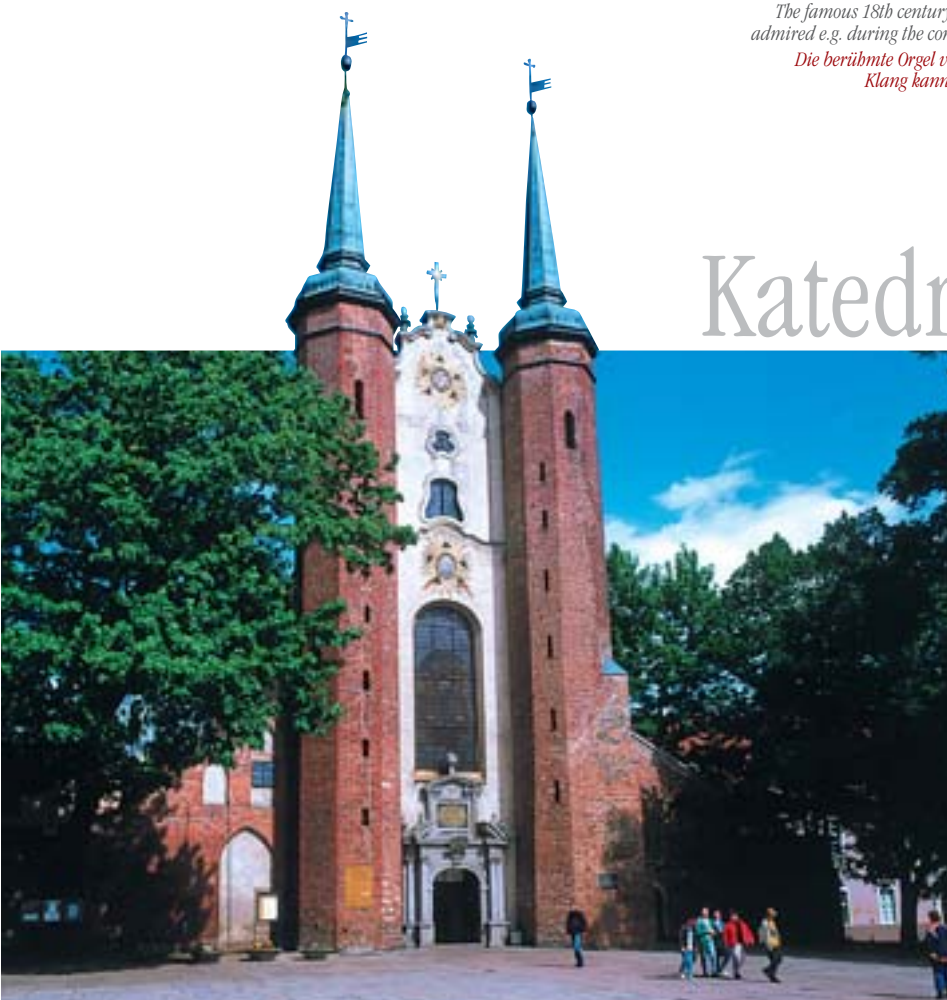
Es gibt noch viele Orte in und um Danzig, die einen Besuch wert sind: der alte Hafenkran an der Motłau, die Festung Weichselmünde...

... o wspaniałym niegdyś opactwie cystersów w Oliwie, zabytkowych dworach przy dzisiejszej ulicy Polanki, o wrzeszczańskiej Jaśkowej Dolinie, Wyspie Sobieszewskiej czy też dawnej ogrodowo-parkowej rezydencji gdańskich burmistrzów w Oruni.

Słynne XVIII-wieczne organy, których twórcą był Johann Wulf. Ich wspaniałe brzmienie można usłyszeć m.in. w czasie koncertów Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej w Oliwie ▼

The famous 18th century organ built by Johann Wulf. Its magnificent sound can be admired e.g. during the concerts of the International Festival of Organ Music in Oliwa ◀

Die berühmte Orgel von Johann Wulf aus dem 18. Jahrhundert. Ihren herrlichen Klang kann man u.a. bei den Konzerten des Internationalen Festivals der Orgelmusik in Oliwa bewundern. ▶

Katedra w Oliwie

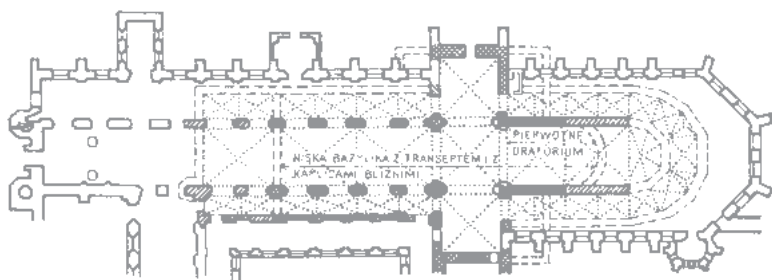

▲ Katedra w Oliwie powstała w XIII w. jako kościół cysterski.

- ▶ *The Oliwa Cathedral was erected in the 13th century as a Cistercian shrine*
- ▶ *Der Dom zu Oliva entstand im 13. Jahrhundert als Kirche des Zisterzienserordens.*

▲ Barokowe organy z Katedry Oliwskiej

- ▶ *The Baroque organ of the Oliwa Cathedral*
- ▶ *Die Barockorgel im Dom zu Oliva*

◀ Rzut z góry Katedry Oliwskiej

- ▶ *A bird's eye view of the Oliwa Cathedral*
- ▶ *Der Dom aus der Vogelperspektive*

... the once magnificent Cistercian abbey in Oliwa, the historic manors along the route now called Polanki Street [the Clearings], the Jaśkowa Dolina Street [Jobny's Valley] in Wrzeszcz, the Sobieszewo Island, or the garden and park that surrounded the residence of the mayors of Gdańsk in Orunia.

... das „Krantor“, die Zisterzienserabtei in Oliva, die schönen Villen in der heutigen ul. Polanki, der Jäschkentaler Weg in Langfuhr, die Halbinsel Sobieszewo und die frühere Park- und Gartenresidenz der Danziger Bürgermeister in Orna.

Gdańsk ma w sobie niezwykłą, ożywczą moc. Przyznają to zarówno Ci, którzy zagościli tu na krótko, jak i Ci, którzy się tutaj zakotwicyli, odnajdując swoją „małą ojczyznę”.

▲ Pałac Opatów w Oliwie - Oddział Sztuki Współczesnej Muzeum Narodowego

► *The Abbots' Palace in Oliwa - Section of Contemporary Art - The National Museum*

► *Das Abtschloss zu Oliwa - Abteilung Moderne Kunst - Nationalmuseum*

Park Oliwski

▲ Wnętrze Katedry Oliwskiej

- *The Oliwa Cathedral inside*
- *Dom zu Oliwa*

▲ Park Oliwski

- *The Oliwa Park*
- *Park zu Oliwa*

► Malownicze krajobrazy nadmorskie Półwyspu Helskiego i morenowych, lesistych wzgórz Pojezierza Kaszubskiego, zamki krzyżackie w Malborku i Gniewie, skansen etnograficzny we Wdzydziejach Kiszewskich - liczne atrakcje okolic Gdańska wzbogacają ofertę turystyczną miasta

► *The city's tourist offer is enriched with the picturesque coastal landscape of the Hel Peninsula and the moraine wooded hills of the Kaszubian Lake District, the Teutonic castles of Malbork and Gniew, the ethnographical open air museum in Wdzydze Kiszewskie, and other attractive places of the Gdańsk region*

► *Die Malerische Landschaft auf der Halbinsel Hela, die bewaldeten Hügel der Kaschubischen Seenplatte, Ritterburgen in Marienburg und Mewe (Gniew), das Freilichtmuseum in Wdzydze Kiszewskie und viele weitere Attraktionen in der Umgebung Danzigs bereichern das touristische Angebot.*

Gdańsk emanates unusual vitality. This observation is shared by those who visit it only briefly, and those who stay here for good finding their "little homeland" here.

Danzig hat eine wunderbar belebende Kraft. Das bestätigen die Besucher, die nur kurze Zeit in der Stadt weilen, als auch die, die sich hier ihre „kleine Heimat“ gefunden haben.

Gdańsk ma w sobie niezwykłą, ożywczą moc. Przyznają to zarówno Ci, którzy zagościli tu na krótko, jak i Ci, którzy się tutaj zakotwicyli, odnajdując swoją „małą ojczyznę”.

▲ Pałac Opatów w Oliwie - Oddział
Sztuki Współczesnej Muzeum Narodowego

► *The Abbots' Palace in Oliwa - Section
of Contemporary Art - The National Museum*

► *Das Abtschloss zu Oliwa - Abteilung
Moderne Kunst - Nationalmuseum*

Park Oliwski

▲ Wnętrze Katedry Oliwskiej

- *The Oliwa Cathedral inside*
- *Dom zu Oliwa*

▲ Park Oliwski

- *The Oliwa Park*
- *Park zu Oliwa*

► Malownicze krajobrazy nadmorskie Półwyspu Helskiego i morenowych, lesistych wzgórz Pojezierza Kaszubskiego, zamki krzyżackie w Malborku i Gniewie, skansen etnograficzny we Wdzydżach Kiszewskich - liczne atrakcje okolic Gdańska wzbogacają ofertę turystyczną miasta

► *The city's tourist offer is enriched with the picturesque coastal landscape of the Hel Peninsula and the moraine wooded hills of the Kaszubian Lake District, the Teutonic castles of Malbork and Gniew, the ethnographical open air museum in Wdzydze Kiszewskie, and other attractive places of the Gdańsk region*

► *Die Malerische Landschaft auf der Halbinsel Hela, die bewaldeten Hügel der Kaschubischen Seenplatte, Ritterburgen in Marienburg und Mewe (Gniew), das Freilichtmuseum in Wdzydze Kiszewskie und viele weitere Attraktionen in der Umgebung Danzigs bereichern das touristische Angebot.*

Gdańsk emanates unusual vitality. This observation is shared by those who visit it only briefly, and those who stay here for good finding their "little homeland" here.

Danzig hat eine wunderbar belebende Kraft. Das bestätigen die Besucher, die nur kurze Zeit in der Stadt weilen, als auch die, die sich hier ihre „kleine Heimat“ gefunden haben.

Od stuleci pozostaje sceną ważnych, ważących na losach nie tylko tego zakątka Europy, wydarzeń, „kluczem do wszystkiego”, jak miał rzec Napoleon blisko 200 lat temu. Jak przed wiekami, Gdańsk jest miastem prężnym i dynamicznym, aktywnym na arenie międzynarodowej. Kultuwując swoje złożone i bogate dziedzictwo, umiejętnie łącząc tradycję z wyzwaniem współczesności, wytrwale i skutecznie buduje swoją nowoczesną tożsamość.

Zielona Brama

◀ Rycina z XVIII w

▶ An 18th century plate

▶ Kupferstich aus dem 18. Jahrhundert

▲ Dom Towarzystwa Przyrodniczego, obecnie Muzeum Archeologiczne 35

- ▶ *The House of the Nature Society, now the Archaeological Museum*
- ▶ *Haus der Danziger Naturforschenden Gesellschaft, heute Archäologisches Museum*

3 Zielona Brama ▲

Zielona Brama, dzieło Jana Kramera i Holendra Regniera, powstała w latach 1564-1568 z myślą o uczynieniu z niej stałej rezydencji polskich monarchów. Obecnie – wielka galeria Muzeum Narodowego. Mieści się tu również biuro Instytutu Lecha Wałęsy.

◀ *The Green Gate erected by Jan Kramer and Regnier from Denmark in 1564-1568 as the permanent residence of the Polish monarchs. Today the gate houses the grand gallery of the National Museum, and the offices of the Lech Wałęsa Institute.*

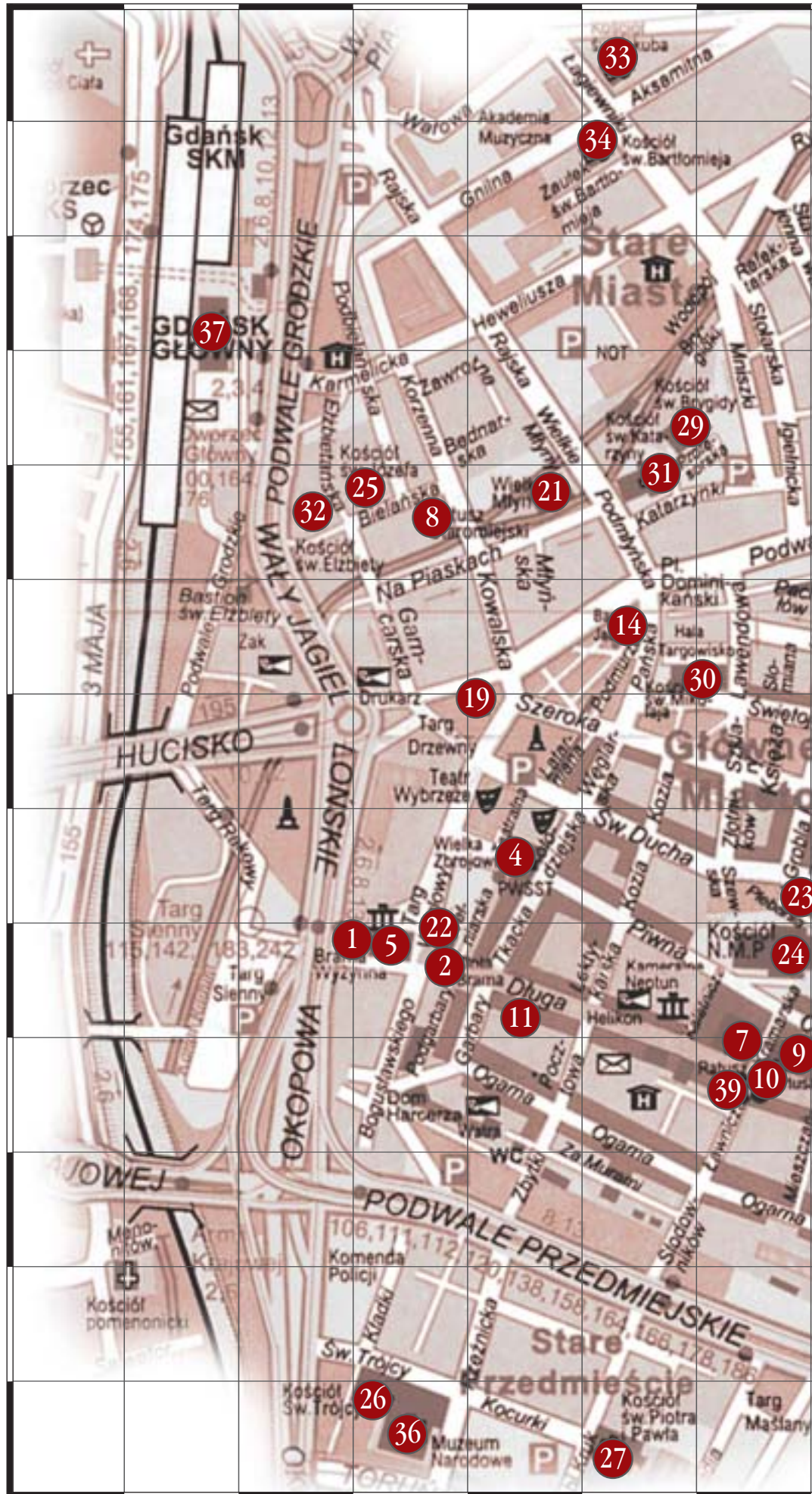
◀ *Das Grüne Tor, ein Werk von Hans Kramer und dem Holländer H. Regnier, entstand 1564 – 1568. Es war gedacht als ständige Residenz für die polnischen Monarchen. Gegenwärtig – große Galerie des Nationalmuseums. Hier hat auch das Lech-Wałęsa-Institut seinen Sitz.*

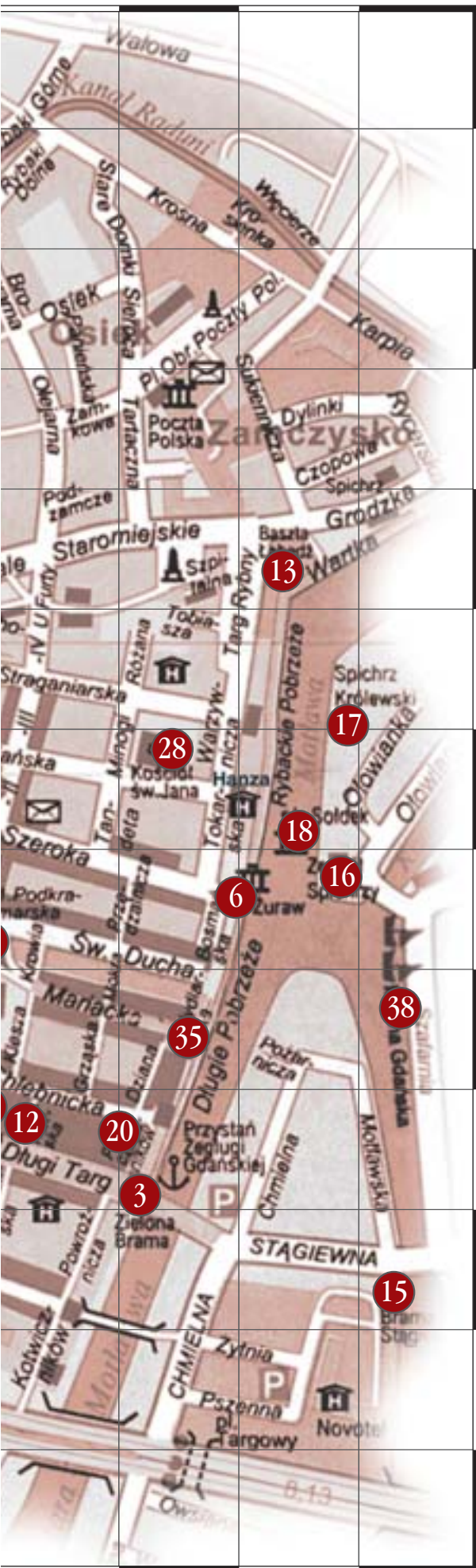
For centuries on end it has formed the stage for weighty events determining the fate of this pocket of Europe and not only. It is „the key to everything”, to quote Napoleon’s opinion expressed 200 years ago. Like centuries back, Gdańsk is a live and dynamic city, active on the international forum. It cherishes its complex and rich heritage, skilfully combines tradition and the challenges of the contemporary reality, perseveringly and efficiently building its modern identity.

Seit Jahrhunderten ist Danzig Ort wichtiger Ereignisse nicht nur für diesen Teil Europas, ist „Schlüssel zu Allem”, wie Napoleon einst vor 200 Jahren gesagt haben soll. Wie vor Jahrhunderten ist Danzig auch heute eine aktive und dynamische Stadt in der internationalen Arena. Danzig versteht es, sich eine neue moderne Identität zu geben und beruft sich dabei auf das reiche kulturelle Erbe der Stadt in Verbindung mit den guten Traditionen und den Herausforderungen der Gegenwart.

Gdańsk

- 1** Brama Wyżynna
 - ▶ *The Upland Gate*
 - ▶ *Hobes Tor*
- 2** Złota Brama
 - ▶ *The Golden Gate*
 - ▶ *Langgasser Tor*
- 3** Zielona Brama
 - ▶ *The Green Gate*
 - ▶ *Grünes Tor*
- 4** Zbrojownia
 - ▶ *The Armoury*
 - ▶ *Zeughaus*
- 5** Zespół Przedbramia
 - ▶ *The Foregate*
 - ▶ *Vortor*
 - Muzeum Bursztynu
 - ▶ *The Museum of Amber*
 - ▶ *Bernsteinmuseum*
- 6** Żuraw
 - ▶ *The Crane*
 - ▶ *Krantor*
- 7** Ratusz Głównego Miasta
 - ▶ *The Town Hall of the Main City*
 - ▶ *Rechtstädtisches Rathaus*
 - Muzeum Historyczne Miasta Gdańska
 - ▶ *The Historic Museum of the City of Gdańsk*
 - ▶ *Museum für Danziger Stadtgeschichte*
- 8** Ratusz Staromiejski
 - ▶ *The Old Town Hall*
 - ▶ *Altstädtisches Rathaus*
- 9** Dwór Artusa
 - ▶ *The Artus Court*
 - ▶ *Artusbof*
- 10** Fontanna Neptuna
 - ▶ *The Fountain of Neptune*
 - ▶ *Neptunbrunnen*
- 11** Dom Uphagena
 - ▶ *The Uphagen House*
 - ▶ *Uphagen-Haus*
- 12** Złota Kamieniczka
 - ▶ *The Golden House*
 - ▶ *Goldenes Haus*
- 13** Baszta Łabędź
 - ▶ *The Swan Tower*
 - ▶ *Schwanturm*

- 14** Baszta św. Jacka
 ▶ *St Jack's Tower*
 ▶ *Kiek en de Kök (Jacek-Bastei)*
- 15** Baszta Stągiewna
 ▶ *The Milk Can Tower*
 ▶ *Milchkammenbastei*
- 16** Zespół Spichlerzy
 ▶ *Cluster of Granaries*
 ▶ *Speicherinsel*
 Centralne Muzeum Morskie
 ▶ *The Central Maritime Museum*
 ▶ *Zentrales Meeresmuseum*
- 17** Polska Filharmonia Bałtycka
 ▶ *The Polish Baltic Philharmonic Hall*
 ▶ *Polnische Baltische Philharmonie*
- 18** S/S „Sołdek”
 ▶ *M/V Sołdek*
 ▶ *MS Sołdek*
- 19** Pomnik króla Jana III Sobieskiego
 ▶ *The monument to King Jan III Sobieski*
 ▶ *König Jan III Sobieski-Denkmal*
- 20** Dom Angielski
 ▶ *The English House*
 ▶ *Englisches Haus*
- 21** Wielki Młyn
 ▶ *The Grand Mill*
 ▶ *Große Mühle*
- 22** Bractwo św. Jerzego
 ▶ *St George's Brotherhood*
 ▶ *St.-Georgshalle*
- 23** Kaplica Królewska
 ▶ *The Royal Chapel*
 ▶ *Königskapelle*
- 24** Bazylika Mariacka
 ▶ *St Mary's Basilica*
 ▶ *Marienkirche*
- 25** Kościół św. Józefa
 ▶ *St Joseph's Church*
 ▶ *St. Joseph*
- 26** Kościół św. Trójcy
 ▶ *The Holy Trinity Church*
 ▶ *Trinitatis-Kirche*
- 27** Kościół św. Piotra i Pawła
 ▶ *St Peter and Paul's Church*
 ▶ *St. Peter und Paul*
- 28** Kościół św. Jana
 ▶ *St John's Church*
 ▶ *St. Jobannis*
- 29** Kościół św. Brygidy
 ▶ *St Brigid's Church*
 ▶ *St. Brigitten*
- 30** Kościół św. Mikołaja
 ▶ *St Nicholas' Church*
 ▶ *St. Nicolai*
- 31** Kościół św. Katarzyny
 ▶ *St Catherine's Church*
 ▶ *St. Katharinen*
 Muzeum Zegarów Wieżowych
 ▶ *The Tower Clock Museum*
 ▶ *Turmuhren-Museum*
- 32** Kościół św. Elżbiety
 ▶ *St Elisabeth's Church*
 ▶ *St. Elisabeth*
- 33** Kościół św. Jakuba
 ▶ *St Jacob's Church*
 ▶ *St. Jacob*
- 34** Kościół św. Bartłomieja
 ▶ *St Bartholomew's Church*
 ▶ *St. Bartholomäus*
- 35** Muzeum Archeologiczne
 ▶ *The Archaeological Museum*
 ▶ *Archäologisches Museum*
- 36** Muzeum Narodowe
 ▶ *The National Museum*
 ▶ *Nationalmuseum*
- 37** Dworzec Główny PKP
 ▶ *The Main Railway Station*
 ▶ *Hauptbahnhof*
- 38** Marina
 ▶ *The Marina*
 ▶ *Yachtbafen Marina*
- 39** Informacja turystyczna
 ▶ *Tourist Information*
 ▶ *Tourist-Information*

Serdecznie dziękujemy za pomoc oraz bezpłatne udostępnienie materiałów do publikacji:
Muzeum Archeologicznemu w Gdańsku, Centralnemu Muzeum Morskiemu, Muzeum Narodowemu w Gdańsku,
Muzeum Narodowemu w Poznaniu, Muzeum Historycznemu Miasta Gdańska,
Wydziałowi Architektury Politechniki Gdańskiej, Bibliotece Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk,
Muzeum Okręgowemu w Toruniu.

Ekspozycje przedstawione na stronach 7, 11, 17, 18, 19, 21, 22, 37, 40, 43 pochodzą ze zbiorów Muzeum Narodowego.
Ekspozycje przedstawione na stronach 8, 18, 19, 20, 23, 31, 33, 34, 35, 38, 40, 44 pochodzą ze zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Gdańska
Ekspozycje przedstawione na stronach: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 18, 44 pochodzą ze zbiorów Centralnego Muzeum Morskiego
Ekspozycje przedstawione na stronie 2 pochodzą ze zbiorów Muzeum Archeologicznego
Ekspozycje przedstawione na stronach 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 13, 19, 21, 22, 23, 24, 49 pochodzą
ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej PAN

*We express our thanks for assistance and access to source materials to: Archaeological Museum in Gdańsk,
Central Maritime Museum, National Museum in Gdańsk, National Museum in Poznań,
Museum of the Historical City of Gdańsk, Faculty of Architecture of the Gdańsk Technical University,
Library of the Polish Academy of Sciences in Gdańsk, District Museum in Toruń.*

*The exhibits presented on pages 7, 11, 17, 18, 19, 21, 22, 37, 40, 43 come from the collection of the National Museum.
The exhibits presented on pages 8, 18, 19, 20, 23, 31, 33, 34, 35, 38, 40, 44 come from the collection of the Museum of the History of the City of Gdańsk.
The exhibits presented on pages 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 18, 44 come from the collection of the Central Maritime Museum.
The exhibits presented on page 2 come from the collection of the Archeological Museum.
The exhibits presented on pages 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 13, 19, 21, 22, 23, 24, 49 come from the collection
of the Library of the Polish Academy of Sciences in Gdańsk.*

*Wir danken dem Archäologischen Museum in Danzig, dem Zentralen Meeresmuseum,
dem Nationalmuseum, dem Nationalmuseum in Posen, dem Museum für Geschichte der Stadt Danzig,
der Fakultät für Architektur der Technischen Universität Danzig,
der Bibliothek der Akademie für Wissenschaften in Danzig, dem Kreismuseum in Thorn
für die Unterstützung und die kostenlose Bereitstellung von Unterlagen.*

*Die Exponaten auf den Seiten 7, 11, 17, 18, 19, 21, 22, 37, 40, 43 stammen aus den Sammlungen des Nationalmuseum.
Die Exponaten auf den Seiten 8, 18, 19, 20, 23, 31, 33, 34, 35, 38, 40, 44 stammen aus den Sammlungen des Museums der Geschichte der Stadt Danzig.
Die Exponaten auf den Seiten 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 18, 44 stammen aus den Sammlungen des Zentralen Meeresmuseums.
Die Exponaten auf der Seite 2 stammen aus den Sammlungen des Archäologischen Museums.
Die Exponaten auf den Seiten 2, 3, 4, 5, 6, 9, 12, 13, 19, 21, 22, 23, 24, 49 stammen aus den Sammlungen
der Bibliothek der Polnischen Akademie der Wissenschaften.*

Autor tekstu: Jerzy Samp

Text by: Jerzy Stamp / Text: Jerzy Samp

Tłumaczenie angielskie: Ewa Nanowska

Translation to English by: Ewa Nanowska

Tłumaczenie niemieckie: Angelika Fuks

Deutsche Übersetzung: Angelika Fuks

Autorzy zdjęć / *Photos by / Fotos:* Beata Balcerzak, Alicja Firynowicz, Łukasz Głowala, Andrzej J. Gojke, Grażyna Goszczyńska,
Paweł Kubiak, Dariusz Kula, Robert Kwiatek, Mirosław Łanowiecki, Ryszard Petrajtis,
Stanisław Składanowski, Marcin Sylwańczyk, Adam Warżawa, Witold Węgrzyn, Kosycarz Foto Press KFP

Projekt graficzny: Yellow Factory

Graphic Design by: Yellow Factory / Layout: Yellow Factory

Wydawca: Urząd Miejski w Gdańsku, Wydział Promocji Miasta
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk,
www.gdansk.pl; e-mail: wpm@gdansk.gda.pl

*Published by: City Hall of Gdańsk, City Promotion Department
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk,
www.gdansk.pl; e-mail: wpm@gdansk.gda.pl*

*Herausgegeben von: Stadtrat Danzig, Abteilung für Stadtpromotion
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk,
www.gdansk.pl; e-mail: wpm@gdansk.gda.pl*

Egzemplarz bezpłatny

Free copy / Kostenloses Exemplar

MUZEJA:

- ▶ MUSEUMS
- ▶ MUSEEN

MUZEUM NARODOWE:

- ▶ THE NATIONAL MUSEUM
- ▶ NATIONALMUSEUM

Dział Sztuki Dawnej

ul. Toruńska 1, tel. +48 58 301-70-61, 301-68-04

- ▶ Section of Ancient Art, ul. Toruńska 1, Tel. +48 58 301-70-61, 301-68-04
- ▶ Abt. Alte Kunst, ul. Toruńska 1, Tel. +48 58 301-70-61, 301-68-04

Oddział Sztuki Współczesnej

Pałac Opatów, Oliwa, ul. Cystersów 18, tel. +48 58 552-12-71

- ▶ Section of Contemporary Art
- ▶ Abbots' Palace, Oliwa, ul. Cystersów 18, Tel. +48 58 552-12-71
- ▶ Abt. Moderne Kunst
- ▶ Abtschloss, Oliwa, ul. Cystersów 19, Tel. +48 58 552-12-71

Oddział Etnograficzny

Spichlerz Opacki, Oliwa, ul. Cystersów 19, tel. +48 58 552-41-39

- ▶ Section of Ethnography
- ▶ The Abbots' Granary, Oliwa, ul. Cystersów 19, Tel. +48 58 552-41-39
- ▶ Abt. Völkerkunde
- ▶ Abtspeicher, Oliwa, ul. Cystersów 19, Tel. +48 58 552-41-39

Zielona Brama

Gdańsk, ul. Długi Targ 24, tel. +48 58 307-59-12

- ▶ The Green Gate, Gdańsk, ul. Długi Targ 24, Tel. +48 58 307-59-12
- ▶ Grüne Tor, Gdańsk, ul. Długi Targ 24, Tel. +48 58 307-59-12

MUZEUM HISTORYCZNE MIASTA GDAŃSKA:

- ▶ THE MUSEUM OF THE HISTORY OF THE CITY OF GDAŃSK
- ▶ MUSEUM DER GESCHICHTE DER STADT DANZIG

Ratusz Głównego Miasta

ul. Długa 47, tel. +48 58 767-91-00

- ▶ The Town Hall of the Main City, ul. Długa 47, Tel. +48 58 767-91-00
- ▶ Rechtsstädtisches Rathaus, ul. Długa 47, Tel. +48 58 767-91-00

Dwór Artusa

ul. Długi Targ 43/44, tel. +48 58 767-91-80

- ▶ The Artus Court, ul. Długi Targ 43/44, Tel. +48 58 767-91-80
- ▶ Artushof, ul. Długi Targ 43/44, Tel. +48 58 767-91-80

Dom Uphagena

ul. Długa 12, tel. +48 58 301-23-71, 301-13-63

- ▶ The Uphagen House, ul. Długa 12, Tel. +48 58 301-23-71, 301-13-63
- ▶ Uphagen-Haus, ul. Długa 12, Tel. +48 58 301-23-71, 301-13-63

Muzeum Bursztynu

Zespół Przedbramia Ulicy Długiej, Targ Węglowy, tel. +48 58 301-47-33/123

- ▶ The Museum of Amber
- ▶ The Foregate to Długa Street Complex, Targ Węglowy, Tel. +48 58 301-47-33/123
- ▶ Bernsteinmuseum
- ▶ Vorhof Langgasse, Targ Węglowy, Tel. +48 58 301-47-33/123

Muzeum Zegarów Wieżowych

ul. Wielkie Młyny, wieża kościoła św. Katarzyny, tel. +48 58 305-64-92

- ▶ The Tower Clock Museum
- ▶ ul. Wielkie Młyny, St Catherine's Church tower, Tel. +48 58 305-64-92
- ▶ Turmbrennmuseum, ul. Wielkie Młyny,
- ▶ Turm der Katharinenkirchen, Tel. +48 58 305-64-92

Westerplatte - Wartownia nr 1

tel. +48 58 343-69-72

- ▶ Westerplatte - Guard Post No. 1, Tel. +48 58 343-69-72
- ▶ Westerplatte / Wache Nr. 1, Tel. +48 58 343-69-72

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE

ul. Mariacka 25/26, tel. +48 58 301-50-31/32

- ▶ THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM
- ▶ ul. Mariacka 25/26, Tel. +48 58 301-50-31/32
- ▶ ARCHÄOLOGISCHES MUSEUM
- ▶ ul. Mariacka 25/26, Tel. +48 58 301-50-31/32

CENTRALNE MUZEUM MORSKIE

Wyspa Spichrzów

ul. Ołowianka 9-13, tel. +48 58 301-86-11/12

- ▶ THE CENTRAL MARITIME MUSEUM
- ▶ The Granary Island, ul. Ołowianka 9-13, Tel. +48 58 301-86-11/12
- ▶ ZENTRALES MEERESMUSEUM
- ▶ Speicherinsel, ul. Ołowianka 9-13, Tel. +48 58 301-86-11/12

Żuraw

ul. Szeroka 67/68, tel. +48 58 301-53-11

- ▶ The Crane, ul. Szeroka 67/68, Tel. +48 58 301-53-11
- ▶ Krantor, ul. Szeroka 67/68, Tel. +48 58 301-53-11

Statek Muzeum „Soldek”

tel. +48 58 301-53-11

- ▶ The „Soldek” Ship Museum, Tel. +48 58 301-53-11
- ▶ Museumsschiff „Soldek”, Tel. +48 58 301-53-11

ZABYTKOWA KUŹNIA WODNA

Oliwa, ul. Bytowska 1, tel. +48 58 552-51-51

- ▶ HISTORIC WATER FORGE
- ▶ Oliwa, ul. Bytowska 1, Tel. +48 58 552-51-51
- ▶ WASSERSCHMIEDE
- ▶ Oliwa, ul. Bytowska 1, Tel. +48 58 552-51-51

MUZEUM „SOLIDARNOŚCI”

Wystawa “Drogi do wolności”

Historyczna sala BHP Stoczni Gdańskiej

i tereny stoczniowe

ul. Doki 1, tel. +48 58 769-29-20

- ▶ THE „SOLIDARITY” MUSEUM
- ▶ The „Roads to Freedom” Exhibition
- ▶ The Historic BHP Hall of the Gdańsk Shipyard and the yard around, ul. Doki 1, Tel. +48 58 769-29-20
- ▶ MUSEUM „SOLIDARNOŚĆ”
- ▶ Ausstellung „Wege in die Freiheit”
- ▶ Saal BHP Danziger Werft, ul. Doki 1, Tel. +48 58 769-29-20

PARK KULTUROWY FORTYFIKACJI MIEJSKICH

TWIERDZA GDAŃSK

Góra Gradowa; Dyrekcja: ul. 3 Maja 9a, tel. +48 58 302-23-33, 302-17-69

- ▶ THE GDAŃSK FORTRESS CULTURE PARK OF THE CITY
- ▶ Góra Gradowa; Head Office: ul. 3 Maja 9a, Tel. +48 58 302-23-33, 302-17-69
- ▶ KULTURPARKS STADTBESTIMMUNGEN
- ▶ DER FESTUNG DANZIG
- ▶ Góra Gradowa (Hagelsberg); Direktion: ul. 3. Maja 9a, Tel. +48 58 302-23-33, 302-17-69

TEATRY:

- ▶ THEATRES
- ▶ THEATER

Państwowy Teatr Wybrzeże

ul. Targ Węglowy 1, tel. +48 58 301-70-21 wew. 31

- ▶ The State Wybrzeże Theatre
- ▶ ul. Targ Węglowy 1, Tel. +48 58 301-70-21 wew. 31
- ▶ Staatliches Theater der Küste
- ▶ ul. Targ Węglowy 1, Tel. +48 58 301-70-21, App. 31

Miejski Teatr Lalki Miniatura

al. Grunwaldzka 16, tel. +48 58 341-94-83

- ▶ The „Miniatura” Puppet Theatre
- ▶ al. Grunwaldzka 16, Tel. +48 58 341-94-83
- ▶ Städtisches Puppentheater „Miniatura”
- ▶ al. Grunwaldzka 16, Tel. +48 58 341-94-83

POLSKA FILHARMONIA BAŁTYCKA

ul. Ołowianka 1, tel. +48 58 305-20-40

- ▶ THE POLISH BALTIC PHILHARMONIC HALL
- ▶ ul. Ołowianka 1, Tel. +48 58 305-20-40
- ▶ POLNISCHE BALTISCHE PHILHARMONIE
- ▶ ul. Ołowianka 1, Tel. +48 58 305-20-40

PAŃSTWOWA OPERA BAŁTYCKA

al. Zwycięstwa 15, tel. +48 58 341-05-63

- ▶ THE STATE BALTIC OPERA
- ▶ al. Zwycięstwa 15, Tel. +48 58 341-05-63
- ▶ BALTISCHE STAATSOOPER
- ▶ al. Zwycięstwa 15, Tel. +48 58 341-05-63

NADBAŁTYCKIE CENTRUM KULTURY

ul. Korzenna 33/35, tel. +48 58 301-10-51

- ▶ THE BALTIC CENTRE OF CULTURE
- ▶ ul. Korzenna 33/35, Tel. +48 58 301-10-51
- ▶ BALTISCHES KULTURZENTRUM
- ▶ ul. Korzenna 33/35, Tel. +48 58 301-10-51

MIEJSKI OGRÓD ZOOLOGICZNY

Oliwa, ul. Karwieńska 3, tel. +48 58 552-00-41

- ▶ THE CITY ZOO
- ▶ Oliwa, ul. Karwieńska 3, Tel. +48 58 552-00-41
- ▶ ZOOLOGISCHER GARTEN
- ▶ Oliwa, ul. Karwieńska 3, Tel. +48 58 552-00-41

INFORMACJA TURYSTYCZNA:

- ▶ TOURIST INFORMATION:
- ▶ TOURIST-INFORMATION

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

Oddział Gdańsk, ul. Długa 45, tel. +48 58 301-91-51, 301-37-52

- ▶ The Polish Society for Recreational and Educational Tourism
- ▶ Oddział Gdańsk, ul. Długa 45, Tel. +48 58 301-91-51, 301-37-52
- ▶ Polnischer Touristik- und Landeskundeverband
- ▶ Abteilung Danzig, ul. Długa 45, Tel. +48 58 301-91-51, 301-37-52

Centrum Informacji Turystycznej

ul. Heweliusza 27, tel. +48 58 301-43-55, 301-66-37

- ▶ The Tourist Information Centre, ul. Heweliusza 27, Tel. +48 58 301-43-55, 301-66-37
- ▶ Touristen-informationszentrum
- ▶ ul. Heweliusza 27, Tel. +48 58 301-43-55, 301-66-37

Regionalny Oddział Przewodników PTTK

Plac Solidarności 1, tel. +48 58 301-48-18

- ▶ The Regional Branch of PTTK Guides
- ▶ Plac Solidarności 1, Tel. +48 58 301-48-18
- ▶ Regionalabteilung Stadt- und Touristenführer PTTK
- ▶ Plac Solidarności 1, Tel. +48 58 301-48-18

TELEFONY ALARMOWE:

- ▶ EMERGENCY TELEPHONE NUMBERS
- ▶ WICHTIGE TELEFONNUMEREN

Policja 997

Straż Miejska 986, +48 58 301-30-11

Pogotowie Ratunkowe 999

Straż Pożarna 998

- ▶ Police 997
- ▶ City Guards 986, +48 58 301-30-11
- ▶ Ambulance 999
- ▶ Fire Brigade 998
- ▶ Polizei 997
- ▶ Ordnungsamt 986, +48 58 301-30-11
- ▶ Nolarzt 999
- ▶ Feuerwehr 998

GDAŃSK

www.gdansk.pl

Wydawca: Urząd Miejski w Gdańsku, Wydział Promocji Miasta
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk

Published by: City Hall of Gdańsk, City Promotion Department
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk

Herausgegeben von: Stadtrat Danzig, Abteilung für Stadtpromotion
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk

Egzemplarz bezpłatny
Free copy / Kostenloses Exemplar